ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
PHILIPPE LÉGER

της 22ας Απριλίου 1999 *

1. Το Βασίλειο της Ισπανίας ζητεί, δυνάμει του άρθρου 173 της Συνθήκης ΕΚ, τη μερική ακύρωση της αποφάσεως 97/333/ΕΚ της Επιτροπής, της 23ης Απριλίου 1997, για την εκκαθάριση των λογαριασμών των κρατών μελών σχετικά με τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), τμήμα Εγγυήσεων, για το οικονομικό έτος 1993 [1].

2. Από το τμήμα του παραρτήματος της αποφάσεως 97/333 που αφορά το Βασίλειο της Ισπανίας προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν αναγνώρισε δαπάνες ύψους 16 765 516 175 ισπανικών πεσετών (PTA), οι οποίες, συνακόλουθα, δεν επιστράφηκαν στην Ισπανική Κυβέρνηση.

3. Με την προσφυγή ζητείται η ακύρωση της αποφάσεως, στο μέτρο που η Επιτροπή προέβη στις ακόλουθες δημοσιονομικές διορθώσεις:

— 518 290 080 PTA, σε σχέση με επιστροφές κατά την εξαγωγή βουτύρου,

— 74 468 109 PTA, σε σχέση με επιστροφές κατά την εξαγωγή βοείου κρέατος,

— 58 804 012 PTA, σε σχέση με ενισχύσεις για πράξεις μεταποιήσεως εσπεριδοειδών.

I — Ως προς τις επιστροφές κατά την εξαγωγή βουτύρου

A — *Η κοινοτική ρύθμιση*

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 804/68

4. Ο κανονισμός 804/68 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1968, εγκαθιδρύει κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων [2].

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

1 — ΕΕ L 139, σ. 30.

2 — ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 82.

5. Σύμφωνα με το άρθρο του 17, παράγραφος 1, ως είχε κατά τον κρίσιμο χρόνο [3], κατά το μέτρο που απαιτείται για να καταστεί δυνατή η εξαγωγή των προϊόντων που αφορά ο εν λόγω κανονισμός και στα οποία συμπεριλαμβάνεται το βούτυρο, βάσει των τιμών τους στο διεθνές εμπόριο, η διαφορά μεταξύ των τιμών αυτών και των τιμών εντός της Κοινότητας μπορεί να καλυφθεί από μια επιστροφή κατά την εξαγωγή.

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 729/70

6. Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 729/70 του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 1970, περί χρηματοδοτήσεως της κοινής γεωργικής πολιτικής [4], το τμήμα Εγγυήσεων του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (στο εξής: ΕΓΤΠΕ) χρηματοδοτεί τις επιστροφές κατά την εξαγωγή προς τρίτες χώρες.

7. Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, οι επιστροφές κατά την εξαγωγή προς τρίτες χώρες χρηματοδοτούνται από το τμήμα Εγγυήσεων του ΕΓΤΠΕ, υπό την προϋπόθεση ότι χορηγούνται σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως των γεωργικών αγορών.

3 — Άρθρο 17, παράγραφος 1, του κανονισμού 804/68, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3904/87 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1987 (ΕΕ L 370, σ. 1).

4 — ΕΕ ειδ. έκδ. 03/005, σ. 93.

8. Το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού 729/70 ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να:

— εξασφαλίσουν την πραγματοποίηση και την κανονικότητα των χρηματοδοτουμένων από το Ταμείο πράξεων,

— προλάβουν και διώξουν ανωμαλίες,

— ανακτήσουν τα απολεσθέντα εξ αιτίας ανωμαλιών ή αμελειών ποσά.

(...)»

9. Κατά το άρθρο 8, παράγραφος 2, του ιδίου κανονισμού, οι οικονομικές συνέπειες των ανωμαλιών ή αμελειών που είναι καταλογιστέες στα διοικητικά όργανα ή στους οργανισμούς των κρατών μελών δεν αναλαμβάνονται από την Κοινότητα.

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 565/80

10. Το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 565/80 του Συμβουλίου, της 4ης Μαρτίου 1980, περί της προπληρωμής των επιστροφών κατά την εξαγωγή για τα γεωργικά προϊόντα [5], διευκρινίζει ότι, «κατ' αίτηση του ενδιαφερομένου, καταβάλλεται ένα ποσό ίσο προς την επιστροφή κατά την εξαγωγή, μόλις τα προϊόντα ή τα εμπορεύματα τεθούν υπό το τελωνειακό καθεστώς της αποταμιεύσεως ή της ελευθέρας ζώνης για να εξαχθούν εντός καθορισμένης προθεσμίας».

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 3665/87

11. Ο κανονισμός 3665/87 της Επιτροπής, της 27ης Νοεμβρίου 1987, θεσπίζει τις κοινές λεπτομέρειες εφαρμογής του καθεστώτος των επιστροφών κατά την εξαγωγή για τα γεωργικά προϊόντα [6].

12. Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού προβλέπει ότι η πληρωμή της επιστροφής εξαρτάται από την προσκόμιση της αποδείξεως ότι τα προϊόντα για τα οποία έγινε δεκτή η διασάφηση εξαγωγής εγκατέλειψαν ως είχαν το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας το αργότερο εντός 60 ημερών από την αποδοχή αυτή.

5 — ΕΕ ειδ. έκδ. 03/028, σ. 50.
6 — ΕΕ L 351, σ. 1.

13. Το άρθρο 5, παράγραφος 1, πρώτο και τελευταίο εδάφιο, ορίζει τα εξής:

«Η καταβολή της διαφοροποιημένης ή μη διαφοροποιημένης επιστροφής εξαρτάται όχι μόνον από το αν το προϊόν έχει εγκαταλείψει το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, αλλά επίσης, εκτός αν έχει χαθεί κατά τη μεταφορά λόγω ανωτέρας βίας, από το αν έχει εισαχθεί σε τρίτη χώρα και, κατά περίπτωση, σε δεδομένη τρίτη χώρα μέσα στους δώδεκα μήνες που έπονται της ημερομηνίας αποδοχής της διασάφησης εξαγωγής:

α) όταν υπάρχουν σοβαρές αμφιβολίες ως προς τον πραγματικό προορισμό του προϊόντος

ή

β) όταν υπάρχει πιθανότητα να επανεισαχθεί το προϊόν στην Κοινότητα λόγω της διαφοράς μεταξύ του ποσού της επιστροφής που εφαρμόζεται στο εξαγόμενο προϊόν και του ποσού των δασμών κατά την εισαγωγή που εφαρμόζονται σε ταυτόσημο προϊόν την ημερομηνία αποδοχής της διασάφησης εξαγωγής.

(...)

Εξάλλου, οι αρμόδιες υπηρεσίες των κρατών μελών μπορούν να ζητήσουν συμπληρωματικές αποδείξεις που καταδεικνύουν, προς ικανοποίηση των αρμοδίων αρχών, ότι το προϊόν έχει πράγματι διατεθεί ως έχει στην αγορά της τρίτης χώρας εισαγωγής.»

14. Κατά το άρθρο 13 του ιδίου αυτού κανονισμού: «Καμία επιστροφή δεν χορηγείται όταν τα προϊόντα δεν είναι ποιότητας υγιούς, ανόθευτης και σύμφωνης με τα συναλλακτικά ήθη και, αν τα προϊόντα αυτά προορίζονται για ανθρώπινη διατροφή, όταν η χρησιμοποίησή τους γι' αυτόν τον σκοπό αποκλείεται ή μειώνεται αισθητά λόγω των χαρακτηριστικών ή της καταστάσεώς τους.»

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 595/91

15. Ο κανονισμός 595/91 του Συμβουλίου, της 4ης Μαρτίου 1991, αφορά τις παρατυπίες και την ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών στα πλαίσια της χρηματοδοτήσεως της κοινής γεωργικής πολιτικής, καθώς και την οργάνωση ενός συστήματος πληροφορήσεως στον τομέα αυτό [7].

16. Το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού προβλέπει ότι, «όταν ένα κράτος μέλος εκτιμά ότι η καθολική ανάκτηση ενός ποσού είναι ανέφικτη και στο παρόν και στο μέλλον, ενημερώνει την Επιτροπή, με ειδική ανακοίνωση, σχετικά με το μη ανακτηθέν ποσό και τους λόγους για τους οποίους εκτιμά ότι το ποσό αυτό βαρύνει είτε την Κοινότητα είτε το κράτος μέλος.»

17. Το άρθρο 6, παράγραφος 1, του ιδίου κανονισμού ορίζει τα ακόλουθα:

«Εφόσον η Επιτροπή κρίνει ότι διαπράχθηκαν ανωμαλίες ή αμέλειες σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη, ενημερώνει σχετικά το ή τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, τα οποία προβαίνουν σε σχετική διοικητική έρευνα, στην οποία δύνανται να μετέχουν υπάλληλοι της Επιτροπής.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως έρευνα νοούνται όλοι οι έλεγχοι, εξακριβώσεις και ενέργειες που αναλαμβάνονται από τους υπαλλήλους των εθνικών διοικήσεων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, προκειμένου να αποδειχθεί η ύπαρξη ανωμαλίας, με εξαίρεση της ενέργειες που αναλαμβάνονται κατόπιν αιτήσεως ή υπό την άμεση εποπτεία μιας δικαστικής αρχής.»

18. Στο άρθρο 6, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, διευκρινίζεται ότι «το κράτος μέλος ανακοινώνει στην Επιτροπή, το ταχύτερο δυνατό, το πόρισμα της έρευνας».

7 — ΕΕ L 67, σ. 11. Ο κανονισμός αυτός κατάργησε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 283/72 του Συμβουλίου, της 7ης Φεβρουαρίου 1972 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/007, σ. 148).

Β — *Τα πραγματικά περιστατικά*

19. Στις 21 Ιανουαρίου 1992, η εταιρία Quesos Frías SA (στο εξής: Quesos Frías) συνήψε με την κρατική επιχείρηση All-Union Association for Foreign Economic Affairs «Prodintorg» (στο εξής: Prodintorg), που εδρεύει στη Μόσχα, σύμβαση πωλήσεως 1 550 τόνων βουτύρου προοριζομένων για το Καλίνιγκραντ (Ρωσία).

20. Το τίμημα της πωλήσεως, που καθορίστηκε από τα συμβαλλόμενα μέρη με προσθήκη στη σύμβαση της 8ης Μαΐου 1992, ανερχόταν σε 1 959 δολάρια ΗΠΑ (US$) ανά τόνο, τιμή CIF [8] σε λιμένα της Βαλτικής Θάλασσας.

21. Στις 28 Μαΐου 1992, η Quesos Frías συμπλήρωσε, στο τελωνείο του Μπιλμπάο, τρία ενιαία τελωνειακά έγγραφα με σκοπό την εξαγωγή προς τη Ρωσία βουτύρου, του οποίου η αναφερόμενη συνολική τιμή ανερχόταν σε 3 036 450 US$.

22. Στις 3 Ιουνίου και στις 8 Ιουλίου 1992, η Quesos Frías υπέβαλε στον αρμόδιο οργανισμό, τον Servicio Nacional de Productos Agrarios [9], τρεις αιτήσεις προκαταβολής επιστροφών κατά την εξαγωγή, συνοδευόμενες από εγγύηση ανερχόμενη σε 120 % του ποσού τους και εξαρτώμενες από την προϋπόθεση της υλοποιήσεως της πράξεως εξαγωγής του βουτύρου προς τρίτη χώρα.

23. Ο Senpa, αφού ήλεγξε τις παρασχεθείσες τριτεγγυήσεις, δέχτηκε να προκαταβάλει στην Quesos Frías ποσό 431 909 672 PTA, σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 565/80.

24. Όταν πληροφορήθηκε ότι η κάλυψη των κινδύνων που σχετίζονταν με τις πράξεις εξαγωγής προς τη Ρωσία δεν ήταν πλέον εξασφαλισμένη, λόγω της πολιτικής αστάθειας του κράτους αυτού, και ότι, λόγω των παραβάσεων που είχε διαπράξει ο ρωσικός οργανισμός, δεν μπορούσε πλέον να χρησιμοποιήσει το όριο πιστώσεως που αντιστοιχούσε στη χρηματοδότηση της πράξεως εξαγωγής, η Quesos Frías αναζήτησε νέον αγοραστή εκτός του κοινοτικού τελωνειακού εδάφους, προκειμένου να αποφύγει την απώλεια της εγγυήσεως που είχε συστήσει για να λάβει την προκαταβολή των επιστροφών κατά την εξαγωγή.

25. Η Quesos Frías πώλησε 500 τόνους βουτύρου αποθεματοποιηθέντος στην ελεύθερη αποθήκη του Μπιλμπάο στην εταιρία Rossmarsh Ltd, με προορισμό την Αλεξάνδρεια (Αίγυπτος).

26. Κατόπιν διαπραγματεύσεων που διεξήγαγε παράλληλα, η Quesos Frías συνήψε, στις 24 Νοεμβρίου 1992, σύμβαση πωλήσεως με τη γαλλική εταιρία Union Commerciale Pour l'Europe et l'Afrique, αφορώσα παρτίδα 1 050 τόνων βουτύρου, σε τιμή 1 185 US$ ανά τόνο, τιμή FOB [10] στο Μπιλμπάο, με σκοπό τη διάθεσή του στο εμπόριο στην Αλγερία.

8 — Cost Insurance Freight: Το ακρωνύμιο αυτό σημαίνει ότι η τιμή πωλήσεως περιλαμβάνει, εκτός από την τιμή του εμπορεύματος, και την τιμή της μεταφοράς και της ασφαλίσεως.

9 — Εθνικός οργανισμός γεωργικών προϊόντων, στο εξής: Senpa.

10 — Free on board: Το ακρωνύμιο αυτό σημαίνει ότι η τιμή πωλήσεως δεν περιλαμβάνει τα έξοδα μεταφοράς και ασφαλίσεως.

27. Η εκτέλεση της συμβάσεως αυτής ανατέθηκε στην αγγλική εταιρία Commagric UK [11], που εδρεύει στο Λονδίνο.

28. Στις 21 Δεκεμβρίου 1992, οι 1 550 τόνοι βουτύρου φορτώθηκαν, εντός του λιμένα του Μπιλμπάο, επί του πλοίου Maere, το οποίο είχε ναυλωθεί από την εταιρία γαλλικού δικαίου Unishipping SARL, που εδρεύει στο Παρίσι.

29. Αφού αναχώρησε από το Μπιλμπάο στις 24 Δεκεμβρίου 1992 με προορισμό τον λιμένα του Skikda (Αλγερία), το Maere έφθασε στον προορισμό του στις 29 Δεκεμβρίου 1992.

30. Η εκφόρτωση του βουτύρου αναβλήθηκε κατόπιν ελέγχου που διενήργησε η αλγερινή κτηνιατρική επιθεώρηση, δεδομένου ότι η επιθεώρηση αυτή διαπίστωσε την ύπαρξη κηλίδων σε ορισμένες συσκευασίες.

31. Στις 3 Φεβρουαρίου 1993, η Quesos Frías και η Commagric κατήρτισαν δικαιοπραξία με την οποία συμφωνήθηκε η ακύρωση της συμβάσεως πωλήσεως. Η πώληση της παρτίδας των 500 τόνων που προοριζόταν για την Αίγυπτο ακυρώθηκε επίσης, λόγω της αδυναμίας εμπρόθεσμης παραδόσεως του εμπορεύματος.

11 — Στο εξής: Commagric.

32. Ακολούθως, η παρτίδα βουτύρου μεταφέρθηκε με το πλοίο Maere από τον λιμένα του Skikda στον λιμένα της Λεμεσού (Κύπρος), όπου έφθασε στις 22 Φεβρουαρίου 1993. Αποθηκεύθηκε σε ελεύθερες ψυκτικές αποθήκες της Λεμεσού και της Λάρνακας.

33. Στις 18 Ιουνίου 1993, το εμπόρευμα φορτώθηκε, εντός του λιμένα της Λεμεσού, επί του πλοίου Reefer Sea με προορισμό το Καλίνιγκραντ, μετά την πώληση 1 550 τόνων βουτύρου στη σουηδική εταιρία Handelshuset Redline AP, η οποία ενήργησε ως μεσάζων για την πράξη της εξαγωγής προς τη Ρωσία, δεδομένου ότι ο τελικός παραλήπτης του εμπορεύματος ήταν η Prodintorg.

34. Το εμπόρευμα εκφορτώθηκε στις 5 Ιουλίου 1993 στο Καλίνιγκραντ, όπου και εκτελωνίστηκε. Η τιμή των 1 550 τόνων που πωλήθηκαν στην Prodintorg καθορίστηκε σε 936 US$ ανά τόνο, τιμή CIF σε λιμένα της Βαλτικής Θάλασσας. Για την πράξη αυτή, η Quesos Frías εισέπραξε ακαθάριστο ποσό 200 864 500 PTA.

Γ — *Ως προς την προσφυγή*

35. Η Ισπανική Κυβέρνηση υπενθυμίζει ότι η Επιτροπή αρνείται να της επιστρέψει τα ποσά που προκαταβλήθηκαν σε σχέση με τις επιστροφές κατά την εξαγωγή με την αιτιο-

λογία ότι, λόγω της κακής ποιότητάς του, το βούτυρο δεν εξήχθη πράγματι.

36. Προς στήριξη της προσφυγής της, η κυβέρνηση αυτή διατείνεται ότι οι αρμόδιες ισπανικές αρχές θεώρησαν απολύτως επαρκείς τις αποδείξεις που προσκόμισε ο εξαγωγέας περί του ότι το βούτυρο πληρούσε τις απαιτούμενες προϋποθέσεις τόσο κατά τον χρόνο κατά τον οποίο εγκατέλειψε το τελωνειακό έδαφος όσο και όταν έφθασε στον προορισμό του προς κατανάλωση.

37. Κατά την κυβέρνηση αυτή, η ποιότητα του βουτύρου κατά την έξοδό του από το ισπανικό έδαφος αποδεικνύεται από τα πιστοποιητικά των κτηνιάτρων, τα πιστοποιητικά των υγειονομικών υπηρεσιών που είναι αρμόδιες για τις εξωτερικές σχέσεις και από το γεγονός ότι αποθηκεύθηκε σε ελεύθερες ψυκτικές αποθήκες του Μπιλμπάο καθώς και, μεταξύ άλλων, από το πιστοποιητικό που κατήρτισε η εταιρία ελέγχου και εποπτείας των πράξεων του διεθνούς εμπορίου SGS Española de Control SA (στο εξής: SGS). Η ποιότητα αυτή αποδεικνύεται επίσης, κατά την άφιξη του εμπορεύματος στον προορισμό του, από τα επίσημα πιστοποιητικά των ρωσικών αρχών.

38. Το Βασίλειο της Ισπανίας φρονεί ότι, αντιθέτως, η Επιτροπή δεν προσκομίζει κανένα αποδεικτικό στοιχείο από το οποίο προκύπτει η κακή ποιότητα του βουτύρου κατά τη φόρτωσή του στην Ισπανία.

39. Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, δυνάμει του κανονισμού 729/70, η χρηματοδότηση των επιστροφών κατά την εξαγωγή εξαρτάται από την τήρηση των κανόνων που έχουν εφαρμογή στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως των γεωργικών αγορών.

40. Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, σε περίπτωση που αρνείται να καταλογίσει στο ΕΓΤΠΕ ορισμένες δαπάνες, για τον λόγο ότι οι δαπάνες αυτές προκλήθηκαν από καταλογιστέες σε κράτος μέλος παραβάσεις των κοινοτικών ρυθμίσεων, σ' αυτό το κράτος μέλος εναπόκειται να αποδείξει ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση της χρηματοδοτήσεως που του αρνείται η Επιτροπή.

41. Η Επιτροπή εκθέτει ότι τα περιστατικά που της δημιούργησαν αμφιβολίες είναι ότι:

— η κακή ποιότητα του εμπορεύματος, ήδη κατά τη φόρτωσή του στην Ισπανία, κατέστησε αδύνατη την εκφόρτωσή του στην Αλγερία·

— το εμπόρευμα που πωλήθηκε τελικώς στη Ρωσία δεν είναι το ίδιο με εκείνο σε σχέση με το οποίο χορηγήθηκε προκαταβολή για επιστροφές κατά την εξαγωγή·

— το πολύ χαμηλό επίπεδο της τιμής που συμφωνήθηκε τελικώς είναι χαμηλότερο ακόμη και από την ελάχιστη τιμή που

προβλέπουν οι διεθνείς συμφωνίες καθώς και από την τιμή που είχε αρχικά συμφωνηθεί με τον αγοραστή οργανισμό.

42. Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η πληρωμή των επιστροφών εξαρτάται από την προσκόμιση της αποδείξεως ότι τα προϊόντα για τα οποία έγινε δεκτή η διασάφηση εξαγωγής εγκατέλειψαν ως είχαν το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας το αργότερο εντός 60 ημερών από την αποδοχή αυτή. Η Επιτροπή προσθέτει ότι η πληρωμή αυτή προϋποθέτει επίσης ότι το προϊόν εισήχθη και πράγματι διατέθηκε ως είχε στην αγορά της τρίτης χώρας εισαγωγής εντός 12 μηνών από της ημερομηνίας αποδοχής της διασαφήσεως εξαγωγής.

43. Ακολούθως, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, κατά το άρθρο 13 του κανονισμού 3665/87, καμία επιστροφή δεν χορηγείται όταν τα προϊόντα δεν είναι ποιότητας υγιούς, ανόθευτης και σύμφωνης με τα συναλλακτικά ήθη και, αν τα προϊόντα αυτά προορίζονται για ανθρώπινη διατροφή, όταν η χρησιμοποίησή τους γι' αυτόν τον σκοπό αποκλείεται ή μειώνεται αισθητά λόγω των χαρακτηριστικών ή της καταστάσεώς τους.

44. Η Επιτροπή φρονεί ότι το Βασίλειο της Ισπανίας δεν τήρησε την υποχρέωση που του επιβάλλει το άρθρο 8 του κανονισμού 729/70 να ελέγχει τις διάφορες επίδικες πράξεις και να προβαίνει στην αναζήτηση των επιστροφών που εισέπραξε αχρεωστήτως ο αποδέκτης. Η Επιτροπή εξηγεί ότι το Βασίλειο της Ισπανίας δεν προσκόμισε κανένα συγκεκριμένο και σημαντικό στοιχείο ικανό να ανατρέψει τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε.

45. Η Επιτροπή προσθέτει ότι οι αρμόδιες ισπανικές αρχές όφειλαν να είχαν προβεί, τόσο κατά τον χρόνο της εξαγωγής όσο και μεταγενέστερα, κατόπιν της αιτήσεώς της και το ταχύτερο δυνατό, στις αναγκαίες έρευνες για την εξακρίβωση των εικαζομένων παρατυπιών.

46. Πρέπει να υπομνηστεί ότι η κοινή γεωργική πολιτική έχει ως σκοπό την επίτευξη των στόχων του άρθρου 39 της Συνθήκης ΕΚ και, ιδίως, τη σταθεροποίηση των αγορών και την εξασφάλιση ενός δικαίου βιοτικού επιπέδου στον γεωργικό πληθυσμό [12]. Προς αποτροπή ιδίως του ενδεχομένου να επηρεάζουν οι διακυμάνσεις των τιμών στη διεθνή αγορά τις τιμές που εφαρμόζονται στο εσωτερικό της Κοινότητας, προβλέπεται η καταβολή επιστροφής κατά την εξαγωγή του βουτύρου προς τις τρίτες χώρες, με σκοπό την κάλυψη της διαφοράς μεταξύ των τιμών που ισχύουν στο εξωτερικό και στο εσωτερικό της Κοινότητας [13].

47. Από τα άρθρα 4, παράγραφος 1, και 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 565/80 προκύπτει ότι η πληρωμή της επιστροφής εξαρτάται από την προσκόμιση της αποδείξεως ότι το εμπόρευμα εγκατέλειψε ως είχε το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας προκειμένου να εισαχθεί σε τρίτη χώρα.

12 — Τέταρτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 804/68.

13 — Όπ.π., έκτη αιτιολογική σκέψη, άρθρο 1, στοιχείο γ', και άρθρο 17, παράγραφος 1.

48. Κατά το άρθρο 13 του κανονισμού 3665/87, η επιστροφή κατά την εξαγωγή δεν μπορεί να χορηγηθεί παρά μόνον εάν το βούτυρο ήταν ποιότητας υγιούς, ανόθευτης και σύμφωνης με τα συναλλακτικά ήθη.

49. Όσον αφορά, ειδικότερα, τις υποχρεώσεις που υπέχουν τα κράτη μέλη όσον αφορά τη διεξαγωγή ερευνών και ελέγχων, από το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού 729/70 απορρέει ότι οφείλουν να λαμβάνουν, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθετικές, κανονιστικές διοικητικές διατάξεις, τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίζουν την πραγματοποίηση και την κανονικότητα των χρηματοδοτουμένων από το ΕΓΤΠΕ πράξεων και να προλαμβάνουν και να διώκουν τις παρατυπίες. Κατά την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού, οι οικονομικές συνέπειες των παρατυπιών ή των αμελειών αναλαμβάνονται από την Κοινότητα, εκτός αν πρόκειται για παρατυπίες ή αμέλειες καταλογιστέες στα διοικητικά όργανα ή στους οργανισμούς των κρατών μελών [14].

50. Πρέπει να προστεθεί ότι, καίτοι οι εθνικές αρχές παραμένουν ελεύθερες να επιλέξουν τα μέτρα τα οποία κρίνουν κατάλληλα για την προστασία των χρηματοπιστωτικών συμφερόντων της Κοινότητας, η ελευθερία αυτή δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να επηρεάσει την ταχύτητα, την καλή οργάνωση και την πληρότητα των απαιτουμένων ελέγχων και ερευνών [15].

51. Πριν από την εξέταση των διαφόρων περιστάσεων που επηρέασαν καθοριστικά τη διαδρομή που ακολούθησε το επίμαχο εμπόρευμα από το Μπιλμπάο μέχρι το Καλίνιγκραντ, πρέπει να υπομνηστεί η πάγια νομολογία του Δικαστηρίου όσον αφορά τους κανόνες αποδείξεως στον τομέα της χρηματοδοτήσεως της κοινής γεωργικής πολιτικής.

52. Κατά το Δικαστήριο, «το ΕΓΤΠΕ χρηματοδοτεί μόνο τις παρεμβάσεις που πραγματοποιούνται σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες, στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως των γεωργικών αγορών (...)» [16].

53. Συναφώς, το Δικαστήριο δέχθηκε ότι «στην Επιτροπή απόκειται να αποδείξει την παραβίαση των κανόνων της κοινής οργανώσεως των γεωργικών αγορών (...). Κατά συνέπεια, η Επιτροπή υποχρεούται να δικαιολογεί την απόφασή της με την οποία διαπιστώνει την έλλειψη ελέγχων ή το ανεπαρκές των θεσπισθέντων από τα οικεία κράτη μέλη ελέγχων (...)» [17]. Επομένως, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος «δεν μπορεί να αποδυναμώσει τις διαπιστώσεις της Επιτροπής με απλούς ισχυρισμούς που δεν ενισχύονται με στοιχεία ικανά να αποδείξουν την ύπαρξη ενός αξιόπιστου και ευρύθμως λειτουργούντος συστήματος ελέγχου. Αν το κράτος μέλος δεν κατορθώσει να αποδείξει ότι οι διαπιστώσεις της Επιτροπής δεν ευσταθούν, οι διαπιστώσεις αυτές αποτελούν στοιχεία ικανά να γεννήσουν σοβαρές αμφιβολίες όσον αφορά τη θέσπιση ενός κατάλληλου και αποτελεσματικού συνόλου μέτρων εποπτείας και ελέγχου» [18].

14 — Απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 1999, C-54/95, Γερμανία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1999, σ. I-35, σκέψη 94).

15 — Όπ.π., σκέψη 96.

16 — Απόφαση της 24ης Μαρτίου 1988, 347/85, Ηνωμένο Βασίλειο κατά Επιτροπής (Συλλογή 1988, σ. 1749, σκέψη 11). Ως πλέον πρόσφατη, βλ., π.χ., την απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 1998, C-242/96, Ιταλία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. I-5863, σκέψη 58).

17 — Προαναφερθείσα απόφαση Ιταλία κατά Επιτροπής, σκέψη 58.

18 — Όπ.π., σκέψη 59.

54. Εν προκειμένω, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το βούτυρο που πωλήθηκε από την Quesos Frías και φορτώθηκε επί του πλοίου Maere εντός του λιμένα του Μπιλμπάο δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις ποιότητας που προβλέπει το άρθρο 13 του κανονισμού 3665/87 ούτε κατά τον χρόνο της εξαγωγής ούτε κατά την άφιξή του στον προορισμό του.

55. Όσον αφορά την ποιότητα του βουτύρου κατά τον χρόνο που εγκατέλειψε το Μπιλμπάο, πρέπει να επισημανθούν τα ακόλουθα στοιχεία, τα οποία, όπως αναφέρει η Επιτροπή, οδηγούν στο συμπέρασμα ότι, ήδη πριν από την εξαγωγή του, το εμπόρευμα δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις που επιβάλλουν οι ρυθμίσεις περί της χορηγήσεως επιστροφής κατά την εξαγωγή.

56. Μετά την αποθεματοποίησή του στις ελεύθερες αποθήκες του Μπιλμπάο, στις 28 Μαΐου 1992, το βούτυρο, αφού φορτώθηκε επί του πλοίου Maere, εγκατέλειψε τον λιμένα του Μπιλμπάο στις 24 Δεκεμβρίου 1992. Μεταξύ των δύο αυτών ημερομηνιών διενεργήθηκαν διάφορες πραγματογνωμοσύνες ή έλεγχοι, που οδήγησαν σε αντιφατικά πορίσματα.

57. Στις 18 Νοεμβρίου 1992, το Ινστιτούτο Υγείας Carlos III του ισπανικού Υπουργείου Υγείας και Προστασίας των Καταναλωτών διενήργησε πραγματογνωμοσύνη σχετικά με το βούτυρο, με την οποία πιστοποιήθηκε ότι το προϊόν ήταν κατάλληλο προς βρώση [19].

58. Στις 21 Δεκεμβρίου 1992, κατόπιν αιτήσεως της Commagric, η SGS κατήρτισε δύο πιστοποιητικά, με τα οποία βεβαίωνε ότι οι παρτίδες βουτύρου πληρούσαν τις προϋποθέσεις της αλγερινής ρυθμίσεως όσον αφορά τον έλεγχο της ασφάλειας των εισαγομένων προϊόντων [20].

59. Ωστόσο, υπάρχουν διάφορα στοιχεία που γεννούν αμφιβολίες για την ακρίβεια των πορισμάτων των ελέγχων αυτών.

60. Στις 17 Δεκεμβρίου 1992, οι ισπανικές κτηνιατρικές υπηρεσίες εξέδωσαν ένα επίσημο πιστοποιητικό, το οποίο βεβαίωνε ότι το βούτυρο:

— ανταποκρίνεται στους κανόνες περί ποιότητας που ισχύουν για τις εξαγωγές,

— είναι υγιούς ποιότητας,

— έχει παραχθεί το πολύ προ έξι μηνών,

— είναι κατάλληλο προς βρώση.

19 — Παράρτημα 2 του δικογράφου της προσφυγής.

20 — Παράρτημα 5 του δικογράφου της προσφυγής.

61. Όπως όμως ορθώς διαπιστώνει η Επιτροπή, ενόψει της ημερομηνίας αποθεματοποιήσεώς του — Μάιος 1992 — δεν μπορούσε να θεωρηθεί ότι το βούτυρο είχε παραχθεί το πολύ έξι μήνες πριν από την ημερομηνία εκδόσεως του πιστοποιητικού. Επομένως, η διαπίστωση αυτή μειώνει την αποδεικτική ισχύ του εγγράφου που προσκόμισε η Ισπανική Κυβέρνηση.

62. Με έγγραφο της 22ας Σεπτεμβρίου 1993, η Επιτροπή υπενθύμισε στις αρμόδιες ισπανικές αρχές ότι «στα πλαίσια ενός απλού ελέγχου ρουτίνας θα ήταν (...) δυνατό, μεταξύ άλλων, να διαπιστωθεί η αναγραφή επί των κιβωτίων ημερομηνιών παραγωγής κατά πολύ προγενέστερων των έξι μηνών πριν από την ημερομηνία εκδόσεως του πιστοποιητικού» [21], υπογραμμίζοντας τις πλημμέλειες των ελέγχων που είχαν διενεργήσει οι ισπανικές διοικητικές αρχές.

63. Επιπλέον, από το πρωτόκολλο της συμβιβαστικής συμφωνίας της 3ης Φεβρουαρίου 1993, που καταρτίστηκε κατόπιν εκατέρωθεν ακροάσεως, αφού υπογράφηκε από την Commagric και την Quesos Frías, προκύπτει ότι η Commagric είχε διατυπώσει επιφυλάξεις όσον αφορά την ποιότητα του βουτύρου κατά τη φόρτωση του εμπορεύματος επί του πλοίου Maere στο Μπιλμπάο [22]. Οι επιφυλάξεις αυτές, η ύπαρξη των οποίων δεν αμφισβητείται από την Ισπανική Κυβέρνηση, η οποία όμως τις θεωρεί πρόσχημα για την ακύρωση της συναλλαγής για λόγους αναγόμενους σε δυσχέρειες διαθέσεως του βουτύρου στην αγορά εντός της Αλγερίας, δικαιολογούσαν, ωστόσο, τη διεξαγωγή έρευνας όσον αφορά την ακριβή κατάσταση του εμπορεύματος πριν από την αναχώρηση του Maere.

64. Σε αυτό το στάδιο των πράξεων εξαγωγής, μια άμεση επέμβαση των ισπανικών αρχών, που θα είχε καταστεί δυνατή χάρη στην ταχεία ενημέρωσή τους σχετικά με τις ενδείξεις περί της ελαττωματικής καταστάσεως του εμπορεύματος, θα είχε άρει όλες τις αβεβαιότητες συναφώς.

65. Εν πάση περιπτώσει, εμφανίστηκαν, από πολλές απόψεις, πολλές νέες υπόνοιες περί της καταστάσεως του εμπορεύματος.

66. Μετά την άφιξη του Maere στο Skikda, στις 29 Δεκεμβρίου 1992, ο Αλγερινός επιθεωρητής της μεθοριακής κτηνιατρικής υπηρεσίας διατύπωσε τις ακόλουθες παρατηρήσεις: «Ύπαρξη μη φυσιολογικών (μαύρων, ερυθρών) κηλίδων και ταγκή οσμή, με αποτέλεσμα την απαγόρευση εκφορτώσεως του προϊόντος» [23].

67. Από έκθεση καταρτισθείσα κατόπιν εκατέρωθεν ακροάσεως των ενδιαφερομένων στις 2 Ιανουαρίου 1993 επί του πλοίου Maere και υπογραφείσα από πραγματογνώμονες που εκπροσωπούσαν τον εφοπλιστή, τον ναυλωτή και τον παραλήπτη των εμπορευμάτων, καθώς και από τον κυβερνήτη του πλοίου, προκύπτει ότι, όταν ανοίχθηκαν ορισμένα κιβώτια ευρισκόμενα στο κύτος υπ' αριθ. 1, διαπιστώθηκε ότι περιείχαν βούτυρο το οποίο παρουσίαζε μαυρειδερές κηλίδες

21 — Παράρτημα 7 του υπομνήματος αντικρούσεως.

22 — Παράρτημα 7 του δικογράφου της προσφυγής, πρωτόκολλο της συμβιβαστικής συμφωνίας, σ. 2.

23 — Παράρτημα 7 του υπομνήματος αντικρούσεως.

στα εμφανή του τμήματα και ότι ανέδιδε ταγκή οσμή. Κατά τις διαπιστώσεις αυτές δεν παρατηρήθηκε καμία διείσδυση ύδατος [24].

68. Τέλος, κατόπιν αιτήσεως της Commagric, το επιστημονικό ινστιτούτο υγιεινής της διατροφής (στο εξής: ISHA) διενήργησε, στις 5 Ιανουαρίου 1993, πραγματογνωμοσύνη σχετικά με την οποία καταρτίστηκε πρακτικό στις 15 Ιανουαρίου 1993 [25]. Κατά το έγγραφο αυτό, πραγματοποιήθηκαν δύο είδη ελέγχων: ένας οπτικός και οργανοληπτικός έλεγχος καθώς και χημικές και μικροβιολογικές αναλύσεις.

69. Από τον οπτικό και οργανοληπτικό έλεγχο προκύπτει ότι το ευρισκόμενο επί του πλοίου εμπόρευμα ανέδιδε ταγκή οσμή (πολύ έντονη στο κύτος υπ' αριθ. 1, έντονη στα κύτη υπ' αριθ. 2 και 3, πολύ ελαφρά στο κύτος υπ' αριθ. 4), είχε γεύση ταγκή (κύτη υπ' αριθ. 2 και 3) ή ελαφρότατα οξειδωμένη (κύτος υπ' αριθ. 4) και ότι υπήρχε σχετικά μεγάλος αριθμός μαύρων κηλίδων (πολλές κηλίδες, μαύρα στίγματα στο κύτος υπ' αριθ. 1, ελαφρώς μαυρειδερές μικρές κηλίδες στο κύτος υπ' αριθ. 3).

70. Από τις χημικές αναλύσεις προέκυψαν υψηλές ενδείξεις οξέος και υπεροξειδίων, που εξηγούσαν την ταγκή γεύση στα κύτη υπ' αριθ. 2 και 4. Οι μικροβιολογικές αναλύσεις επιβεβαίωσαν την παρουσία μούχλας σε μεγάλη έκταση στο κύτος υπ' αριθ. 1, ενώ τα τρία άλλα κύτη ήσαν λιγότερο μολυσμένα. Τέλος, διαπιστώθηκε η παρουσία μολυσματικών και καζεολυτικών βακτηριδίων στο κύτος υπ' αριθ. 4.

71. Κατά το πόρισμα της πραγματογνωμοσύνης, το εμπόρευμα δεν ήταν ποιότητας υγιούς, ανόθευτης και σύμφωνης με τα συναλλακτικά ήθη.

72. Η Ισπανική Κυβέρνηση θέτει υπό αμφισβήτηση τα διάφορα αυτά στοιχεία.

73. Διατείνεται ότι, κατά τη φόρτωση και μετά την αναχώρηση του πλοίου Maere από το Μπιλμπάο, η Commagric εκδήλωσε δισταγμούς όσον αφορά την εξακολούθηση της εξαγωγής, οι οποίοι οφείλονταν κυρίως σε δυσχέρειες διαθέσεως του βουτύρου στην αγορά της Αλγερίας. Οι λόγοι για τους οποίους οι αρχές της Αλγερίας απαγόρευσαν την εκφόρτωση του εμπορεύματος ήσαν η πολιτική αστάθεια της χώρας αυτής και οι πιέσεις που άσκησε ο Αλγερινός αγοραστής προκειμένου να εμποδίσει την ανεξάρτητη από τις δημόσιες επιχειρήσεις διάθεση του βουτύρου στο εμπόριο.

74. Όσον αφορά τον έλεγχο της 2ας Ιανουαρίου 1993, το Βασίλειο της Ισπανίας διευκρινίζει ότι αντικείμενο ελέγχου αποτέλεσε μόνο το κύτος υπ' αριθ. 1, ότι δεν διευκρινίστηκαν η προέλευση, η έκταση και τα χαρακτηριστικά των κηλίδων που εμφανίστηκαν σε ορισμένα κιβώτια, ότι διαπιστώθηκε ότι οι συσκευασίες βρίσκονταν σε καλή κατάσταση και ότι δεν παρατηρήθηκε κανένα ίχνος διεισδύσεως. Το Βασίλειο της Ισπανίας προσθέτει ότι κανένας εκπρόσωπος της Quesos Frías δεν είχε τη δυνατότητα να παραστεί κατά τη διενέργεια της επι-

24 — Παράρτημα 14 του υπομνήματος αντικρούσεως.

25 — Παράρτημα 7 του υπομνήματος αντικρούσεως.

θεωρήσεως των αλγερινών κτηνιατρικών υπηρεσιών και του ελέγχου της 2ας Ιανουαρίου 1993, ενώ ένας υπάλληλος της εταιρίας αυτής ήταν παρών στον λιμένα του Skikda.

75. Τέλος, η Ισπανική Κυβέρνηση θεωρεί ότι η πραγματογνωμοσύνη του ISHA δεν έχει καμία αποδεικτική αξία, αφενός, διότι πραγματοποιήθηκε κατόπιν αιτήσεως της Commagric προκειμένου να της χρησιμεύσει ως πρόσχημα για την ακύρωση της πράξεως εξαγωγής προς την Αλγερία και, αφετέρου, διότι η διαδικασία κατά την οποία πραγματοποιήθηκαν οι δειγματοληψίες και οι αναλύσεις δεν περιγράφεται στο πόρισμα ή πρέπει να γίνει δεκτό ότι δεν ήταν επαρκώς αυστηρή.

76. Καθένα από τα ζητήματα αυτά πρέπει να εξεταστεί χωριστά.

77. Η Ισπανική Κυβέρνηση αποδίδει τους δισταγμούς που εκδήλωσε η Commagric στην πολιτική αστάθεια της χώρας προορισμού και στις πιέσεις του Αλγερινού αγοραστή, οι οποίες οφείλονται στον κρατικό έλεγχο της οικείας αγοράς εντός της χώρας αυτής, χωρίς να προσκομίζει την παραμικρή απόδειξη προς στήριξη των ισχυρισμών της. Επομένως, δεν μπορούν να δημιουργηθούν βάσιμες αμφιβολίες όσον αφορά την αξία του ελέγχου που διενήργησαν οι αρχές της χώρας εισαγωγής.

78. Είναι αναμφισβήτητο ότι ο έλεγχος της 2ας Ιανουαρίου 1993 ήταν μερικός, υπό την έννοια ότι ελέγχθηκε μόνο το κύτος υπ' αριθ. 1 και ότι η Quesos Frías δεν παρίστατο κατά τη διενέργειά του. Είναι πρόδηλον ότι τα στοιχεία αυτά αποκλείουν να θεωρηθεί η έκθεση ως αδιάσειστη απόδειξη περί της ελαττωματικής ποιότητας ολοκλήρου του εμπορεύματος. Ωστόσο, γεγονός παραμένει ότι οι διαπιστώσεις έγιναν από τους εκπροσώπους των συμβαλλομένων μερών της συμβάσεως μεταφοράς, οι οποίοι δεν είχαν κανένα συμφέρον να παραδεχθούν ότι το φορτίο βρισκόταν σε κακή κατάσταση.

79. Πράγματι, πρέπει να υπομνηστεί ότι δύο πραγματογνώμονες εκπροσωπούσαν, αντιστοίχως, τον εφοπλιστή και τον ναυλωτή και ότι ο κυβερνήτης του πλοίου ήταν παρών.

80. Το γεγονός αυτό έχει σημασία κατά μείζονα λόγο καθόσον από έγγραφο της υπηρεσίας των ισπανικών τελωνείων της 17ης Σεπτεμβρίου 1993 [26] προκύπτει ότι η Quesos Frías ισχυριζόταν ότι μικρό μέρος του φορτίου είχε υποστεί βλάβη κατά τη μεταφορά. Επομένως, ανεξαρτήτως του εάν είχε προσδιοριστεί ή όχι η αιτία της βλάβης, οι υπεύθυνοι για τη μεταφορά μπορούσαν να έχουν πραγματικό συμφέρον να ελαχιστοποιήσουν τις φθορές που είχε υποστεί το βούτυρο. Επιπλέον, από το έγγραφο των ισπανικών τελωνειακών αρχών προκύπτει ότι η Quesos Frías παραδεχόταν ότι μέρος του εμπορεύματος είχε υποστεί φθορά, οπότε το μόνο ζήτημα που απέμενε να εξεταστεί αφορούσε την αιτία των φθορών.

81. Αφ' ης στιγμής είχε γίνει δεκτό ότι μέρος του εμπορεύματος είχε υποστεί φθορά, απέμενε να διαπιστωθεί η έκτασή της, δια-

26 — Παράρτημα 8 του υπομνήματος αντικρούσεως.

πίστωση που θα μπορούσε να γίνει επίσης διά της διενέργειας έρευνας με πρωτοβουλία των ισπανικών αρχών.

82. Πρέπει να σημειωθεί επίσης ότι το ζήτημα αν η ζημία επήλθε πριν από τη μεταφορά ή κατά τη διάρκεια της μεταφοράς είναι άνευ σημασίας για όσο χρόνο δεν έχει πραγματοποιηθεί η εισαγωγή, δεδομένου ότι η καταβολή επιστροφής εξαρτάται από το αν το εμπόρευμα έχει εισαχθεί ως έχει σε τρίτη χώρα [27]. Επομένως, η αλλοίωση που μπορεί να επήλθε κατά τη διάρκεια του ταξιδιού μπορεί να έχει επίπτωση επίσης επί του δικαιώματος του επιχειρηματία να εισπράξει επιστροφή κατά την εξαγωγή, ενώ δεν έχει ουδεμία επίπτωση επί του συμφέροντος της Κοινότητας να διασφαλίσει τη διενέργεια αποτελεσματικών ελέγχων.

83. Η Ισπανική Κυβέρνηση αποδίδει τη διενέργεια της πραγματογνωμοσύνης που ανατέθηκε στο ISHA στη μονομερή βούληση της Commagric να καταγγείλει τη σύμβαση που είχε συνάψει με την Quesos Frías. Ωστόσο, δεν προσκομίζει κανένα αποδεικτικό στοιχείο προς στήριξη του ισχυρισμού αυτού.

84. Όσον αφορά το περιεχόμενο της ίδιας της πραγματογνωμοσύνης, οι πλημμέλειες που επισημάνθηκαν, μολονότι είναι υπαρκτές, καθόσον ουδόλως γίνεται αναφορά στη διαδικασία που ακολούθησε το ISHA για να καταλήξει στα συμπεράσματά του, ισχύουν ομοίως για τα πιστοποιητικά που κατήρτισε η ιδιωτική εταιρία SGS και τα οποία επικαλείται η Ισπανική Κυβέρνηση προς στήριξη του ισχυρισμού της ότι δεν αλλοιώθηκε η ποιότητα του βουτύρου. Επομένως, αυτά τα δύο μέτρα ελέγχου δεν μπορούν να θεωρηθούν παρά μόνον ως ενδείξεις, των οποίων η υπό όρους αποδεικτική ισχύς εξαρτάται από την προσκόμιση συμπληρωματικών στοιχείων [28].

85. Όπως προαναφέρθηκε, οι επιφυλάξεις που διατύπωσε η Commagric κατά τη φόρτωση του βουτύρου, ο έλεγχος των αλγερινών αρχών, η έκθεση της 2ας Ιανουαρίου 1993, η επέλευση βλάβης σε μέρος του φορτίου συνθέτουν ένα φάσμα ενδείξεων που μπορούν να αποτελέσουν, αν όχι την τυπική απόδειξη της ελαττωματικής κατάστασης του εμπορεύματος, τουλάχιστον έρεισμα ευλόγων αμφιβολιών όσον αφορά την ποιότητά του κατά τον χρόνο της εισαγωγής του στην Αλγερία.

86. Τα στοιχεία αυτά, που συνδέονται άμεσα με την ποιότητα του βουτύρου, συμπληρώνονται από τα πρωτόκολλα σχετικά με τις συμφωνίες που υπογράφηκαν στις 7 Ιανουαρίου 1993 και στις 3 Φεβρουαρίου 1993 [29] από την Quesos Frías και την Commagric. Από τις δύο αυτές συμφωνίες προκύπτει ότι η Quesos Frías απέκτησε εκ νέου την κυριότητα του επίμαχου εμπορεύματος και ότι διευθετήθηκαν οι υφιστάμενες ένδικες διαφορές. Το πρωτόκολλο της 7ης Ιανουαρίου προέβλεπε την καταβολή από την Quesos Frías στην Commagric ποσού 100 000 US$. Με το πρωτόκολλο της 3ης Φεβρουαρίου, που αντικατέστησε το πρώτο πρωτόκολλο, το ποσό αυτό ανήλθε σε 375 000 US$. Επιπλέον, η συμφωνία της

27 — Άρθρο 5, παράγραφος 1, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 3665/87.

28 — Πρέπει ακόμη να υπογραμμιστεί ότι η Επιτροπή ισχυρίστηκε, χωρίς να αντικρουστεί ως προς το σημείο αυτό από την Ισπανική Κυβέρνηση, ότι η Quesos Frías, της οποίας ένας εκπρόσωπος παρίστατο κατά τη διενέργεια της πραγματογνωμοσύνης, αποδέχθηκε τα πορίσματα της πραγματογνωμοσύνης αυτής (σημείο 23 της γαλλικής αποδόσεως του υπομνήματος αντικρούσεως).

29 — Παράρτημα 9 του δικογράφου της προσφυγής.

3ης Φεβρουαρίου ακυρώνει άνευ ετέρου την αρχική σύμβαση πωλήσεως.

87. Αυτές οι συμβιβαστικές συμφωνίες επιβεβαιώνουν την ύπαρξη αμφιβολιών όσον αφορά την πραγματική κατάσταση του επίδικου εμπορεύματος, καθόσον παρέχουν στον αγοραστή το δικαίωμα να μην προβεί στην εκτέλεση της συμβάσεως πωλήσεως, διασφαλίζοντάς του συγχρόνως σημαντική αποζημίωση. Πράγματι, αν η κατάσταση του εμπορεύματος ήταν άψογη, προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι η Quesos Frías δέχθηκε, ως συμβιβαστική λύση, να καταβάλει στην Commagric ποσό μεγαλύτερο από το ένα τέταρτο του ονομαστικού ποσού του τιμήματος πωλήσεως που θα κατέβαλλε τελικά η Prodintorg.

88. Η διαδρομή που ακολούθησε στη συνέχεια το επίμαχο βούτυρο με κατεύθυνση το Καλίνιγκραντ μέσω της Λεμεσού γεννά περαιτέρω αμφιβολίες όσον αφορά τον νομότυπο χαρακτήρα της πράξεως εξαγωγής.

89. Βέβαια, από διάφορα έγγραφα που έχουν περιληφθεί στον φάκελο αποδεικνύεται ότι η ποιότητα του εμπορεύματος πληρούσε τους εν ισχύι κανόνες και ότι το βούτυρο ήταν κατάλληλο προς βρώση κατά τη μεταφορά του από την Κύπρο προς τη Ρωσία.

90. Τούτο προκύπτει, μεταξύ άλλων, από τα κτηνιατρικά πιστοποιητικά που καταρτίστηκαν στο Burgos (Ισπανία) στις 4 Μαΐου 1993 [30], από τα Bills of lading που καταρτίστηκαν στις 8 Ιουλίου 1993, μετά την εκφόρτωση του εμπορεύματος στο Καλίνιγκραντ [31], από την έκθεση πραγματογνωμοσύνης του αρμόδιου για την επαρχία του Καλίνιγκραντ γραφείου εμπορικών πραγματογνωμοσυνών του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου της ΕΣΣΔ, που καταρτίστηκε στις 16 Ιουλίου 1993 [32], και από τη δήλωση περί φορτώσεως της 3ης Ιανουαρίου 1994 [33].

91. Ωστόσο, οι προαναφερθείσες εικασίες, που θέτουν υπό αμφισβήτηση την ποιότητα του βουτύρου και των οποίων η αποδεικτική ισχύς θα μπορούσε να είχε περιοριστεί από ορισμένα από τα προαναφερθέντα έγγραφα, επιβεβαιώνονται, αντιθέτως, από την πραγματογνωμοσύνη της 16ης Ιουλίου 1993.

92. Όπως επισήμανε η Επιτροπή, το βούτυρο που αποτέλεσε αντικείμενο της πραγματογνωμοσύνης αυτής περιγράφεται ως παραχθέν τον Οκτώβριο του 1992, ήτοι πέντε περίπου μήνες μετά την ημερομηνία της αποθεματοποιήσεως του επίμαχου βουτύρου.

93. Το στοιχείο αυτό μπορεί να δημιουργήσει περαιτέρω αμφιβολίες ως προς το εάν το εμπόρευμα που εκφορτώθηκε στη Ρωσία είναι το ίδιο με εκείνο που φορτώθηκε στην Ισπανία, επιπλέον των αμφιβολιών που δημιουργήθηκαν ήδη από τις αντιφάσεις που παρατηρούνται μεταξύ των ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν μετά την άφιξη του εμπορεύματος στην Κύπρο και κατέληξαν

30 — Παράρτημα 11 του δικογράφου της προσφυγής.

31 — Παράρτημα 12 του δικογράφου της προσφυγής.

32 — Παράρτημα 16 του δικογράφου της προσφυγής.

33 — Παράρτημα 14 του δικογράφου της προσφυγής.

ομοφώνως σε θετική αξιολόγηση της καταστάσεως του βουτύρου και των αντίθετων ενδείξεων που προαναφέρθηκαν [34].

94. Βέβαια, μπορεί να υποστηριχθεί ότι η ημερομηνία παραγωγής που προσδόθηκε στο επίμαχο βούτυρο αποτελεί απλό σφάλμα ή ότι, μολονότι θίγει την αξία ενός από τα αποδεικτικά στοιχεία που έχουν περιληφθεί στον φάκελο, δεν πρέπει να συναχθούν από τούτο συνέπειες όσον αφορά την επίλυση της διαφοράς.

95. Όμως, το στοιχείο αυτό μπορεί να ερμηνευθεί επίσης υπό διαφορετική έννοια, εφόσον συμβάλλει, από κοινού με άλλες ενδείξεις και όπως και οι ενδείξεις αυτές, στη δημιουργία σοβαρών υπονοιών περί του νομότυπου χαρακτήρα της πράξεως εξαγωγής. Αν γίνει δεκτό ότι η κατάσταση του επίμαχου εμπορεύματος ήταν ελαττωματική ήδη κατά την αναχώρησή του από το έδαφος του κράτους μέλους ή ότι χειροτέρευσε κατά τη διάρκεια της μεταφοράς, από τον εσφαλμένο προσδιορισμό της ημερομηνίας παραγωγής του βουτύρου μπορεί να συναχθεί ότι η κατάσταση αυτή αποκρύφθηκε χάρη σε έναν χειρισμό που συνίστατο στην αντικατάσταση του επίμαχου εμπορεύματος.

96. Για την έκδοση αποφάσεως επί της προσφυγής που εκκρεμεί ενώπιόν του, δεν είναι αναγκαίο να αποδείξει το Δικαστήριο ότι επήλθε τέτοια αντικατάσταση.

97. Προκειμένου να θεωρηθεί δικαιολογημένη η απαίτηση διενέργειας έρευνας που διατύπωσε η Επιτροπή και να μπορεί η έλλειψη επιμέλειας εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους να το εκθέσει στον κίνδυνο δημοσιονομικών διορθώσεων κατά την εκκαθάριση των λογαριασμών ΕΓΤΠΕ, αρκεί η εκ μέρους του Δικαστηρίου διαπίστωση ότι από τα αποδεικτικά στοιχεία που έχουν περιληφθεί στον φάκελο προκύπτουν σοβαρές αμφιβολίες σχετικά με την υγειονομική κατάσταση του εμπορεύματος.

98. Αυτό είναι, εξάλλου, το πόρισμα της αναλύσεως στην οποία προέβη το όργανο συμβιβασμού με την τελική του έκθεση της 11ης Δεκεμβρίου 1996 [35].

99. Πράγματι, το όργανο συμβιβασμού αναφέρει ότι «η ερμηνεία των πραγματικών περιστατικών εκ μέρους του εξαγωγέα δημιουργεί περισσότερα ερωτήματα από εκείνη την οποία προβάλλει η Επιτροπή, πλην όμως η πιθανότητα δεν αποτελεί επαρκή βάση για να υποτεθεί η ορθότητα ενός ειδικού ισχυρισμού που προβάλλεται έναντι των υπεύθυνων αρχών κράτους μέλους» [36]. Το όργανο αυτό προσθέτει ότι «οι ισπανικές αρχές όφειλαν να προσδώσουν μεγαλύτερη σημασία στην εκπλήρωση της υποχρεώσεώς τους να διενεργήσουν έρευνα δυνάμει του άρθρου 6 του [κανονισμού 595/91], όπως είχε ζητήσει η Επιτροπή, αντί να βασιστούν στα έγγραφα που είχε προσκομίσει ο εξαγωγέας» [37].

100. Με έγγραφο της 17ης Μαρτίου 1993, ο διευθυντής του ΕΓΤΠΕ επέστησε την προσοχή της αρμόδιας ισπανικής αρχής όσον

34 — Βλ. σημείο 85 των προτάσεων.

35 — Παράρτημα 13 του υπομνήματος αντικρούσεως.

36 — Όπ.π., σημείο 11.

37 — Όπ.π, σημείο 12.

αφορά την ποιότητα του βουτύρου που είχε φορτωθεί επί του πλοίου Maere και ζήτησε να ανασταλεί προσωρινά η αποδέσμευση της εγγυήσεως ή η καταβολή των επιστροφών [38].

101. Με έγγραφο της 28ης Οκτωβρίου 1993, ο διευθυντής του ΕΓΤΠΕ ζήτησε από την ισπανική διοίκηση να κινήσει τις διοικητικές ή ένδικες διαδικασίες προς ανάκτηση των επιστροφών που είχε εισπράξει αχρεωστήτως ο εξαγωγέας [39].

102. Η Επιτροπή πληροφορήθηκε την απόφαση των ισπανικών αρχών να αναγνωρίσουν οριστικά ως δικαιούχο της επιστροφής κατά την εισαγωγή τον αποδέκτη της με έγγραφο της 10ης Ιανουαρίου 1995, στο οποίο προβαλλόταν η αιτιολογία ότι «τα πολυάριθμα έγγραφα που προσκόμισε η εν λόγω εταιρία πιστοποιούν την καταλληλότητα του προϊόντος και ότι συνάδει πλήρως με τους κανόνες ποιότητας που ισχύουν στον δυτικό κόσμο (...)» [40].

103. Όπως τόνισε το όργανο συμβιβασμού, τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η ισπανική διοίκηση στηρίζονται επομένως, κυρίως, σε έγγραφα που διαβίβασε ο εξαγωγέας και ουδόλως απορρέουν από έρευνες διενεργηθείσες από τις αρμόδιες εθνικές αρχές.

104. Αυτή η έλλειψη επιμέλειας επιβεβαιώνεται από την ίδια την Ισπανική Κυβέρνηση, που δηλώνει «ότι τα δικαιολογητικά που προσκόμισε ο εξαγωγέας και που έχουν συναφθεί στο δικόγραφο της προσφυγής ήσαν αρκετά ώστε να μη θεωρηθεί αναγκαία οποιαδήποτε άλλη ενέργεια, εφόσον δεν σκοπείται να αμφισβητηθεί η αξιοπιστία εγγράφων που έχουν εκδοθεί από ορισμένους δημόσιους και ιδιωτικούς, εθνικούς και αλλοδαπούς οργανισμούς» [41].

105. Όπως έχω ήδη επισημάνει, η αντιπαράθεση των επίμαχων πιστοποιητικών προς άλλα αποδεικτικά στοιχεία δημιουργεί αμφιβολίες ως προς την αξιοπιστία τους.

106. Στα ήδη αναφερθέντα στοιχεία πρέπει να προστεθεί η επισημανθείσα από την Επιτροπή ένδειξη όσον αφορά το επίπεδο της τιμής που εφαρμόστηκε τελικώς.

107. Η Ισπανική Κυβέρνηση και η Επιτροπή συνομολογούν ότι η τιμή του βουτύρου που είχε καθοριστεί από την Quesos Frías και την Prodintorg στις 8 Μαΐου 1992 ανερχόταν σε 1 959 US$ ανά τόνο, με τιμή συναλλάγματος 104 ή 105 PTA/US$, ποσό που αντιστοιχούσε τελικώς σε συνολική τιμή περίπου 3 036 450 US$, ήτοι 317 790 700 PTA.

108. Τελικώς, το τίμημα της πωλήσεως του εμπορεύματος ορίστηκε σε 936 US$ ανά

38 — Παράρτημα 1 του υπομνήματος αντικρούσεως.

39 — Παράρτημα 10 του υπομνήματος αντικρούσεως.

40 — Παράρτημα 11 του υπομνήματος αντικρούσεως.

41 — Πρώτο μέρος, σημείο 2, δεύτερο εδάφιο, της γαλλικής αποδόσεως του υπομνήματος απαντήσεως.

τόνο, με τιμή συναλλάγματος 138 PTA/US$, δηλαδή σε 1 450 808 US$, ήτοι 200 864 500 PTA. Επιπλέον, από το ποσό αυτό πρέπει να αφαιρεθεί το ποσό των 375 000 US$ που είχε καταβληθεί στην Commagric. Επομένως, το συνολικό ποσό που εισέπραξε η Quesos Frías ανέρχεται σε 149 134 500 PTA.

109. Κατά συνέπεια, καθίσταται φανερό ότι το τίμημα της πωλήσεως του βουτύρου μειώθηκε σημαντικά από τον Μάιο 1992 μέχρι τον Ιούλιο 1993 μεταξύ των ιδίων συμβαλλομένων μερών, αφού, παρά την πράξη εξαγωγής προς την Αλγερία, η οποία τελικώς απέτυχε, το εμπόρευμα παραδόθηκε τελικώς στην Prodintorg. Η μείωση του τιμήματος της πωλήσεως δεν μπορεί να εξηγηθεί αποκλειστικά από την εξέλιξη της τιμής συναλλάγματος, δεδομένου ότι η αύξηση της τιμής του δολαρίου δεν αρκεί για να αντισταθμίσει το επίπεδο της οριστικής τιμής.

110. Ως εκ τούτου, διερωτώμαι όσον αφορά τους λόγους μιας τόσο σημαντικής μειώσεως, θεωρώ δε λυπηρό το ότι δεν ελήφθη κανένα μέτρο έρευνας το οποίο θα μπορούσε να διαφωτίσει την Επιτροπή όσον αφορά την πραγματική ποιότητα του βουτύρου κατά τον χρόνο της εξαγωγής, έτσι ώστε να είναι δυνατό να αποκλειστεί το ενδεχόμενο της χειροτερεύσεως της καταστάσεως του εμπορεύματος κατά την αναχώρηση από την Ισπανία ή κατά τη διάρκεια του ταξιδιού προς την Αλγερία και να μπορούν να περιοριστούν οι υπόνοιες περί αντικαταστάσεως του εμπορεύματος μεταξύ της Αλγερίας και της Ρωσίας.

111. Επομένως, ενόψει των προεκτεθέντων, θεωρώ ότι οι ισπανικές αρχές, καθόσον δεν έλαβαν τα κατάλληλα μέτρα για να διευκρινιστούν οι περιστάσεις υπό τις οποίες εξήχθη προς τρίτη χώρα η παρτίδα βουτύρου που φορτώθηκε στο Μπιλμπάο με προορισμό το Skikda και, στη συνέχεια, το Καλίνιγκραντ μέσω της Λεμεσού, προκειμένου να δικαιολογηθεί η καταβολή της επίμαχης επιστροφής κατά την εξαγωγή, της οποίας ο νομότυπος χαρακτήρας αμφισβητούνταν από την Επιτροπή βάσει σοβαρών και αλληλοσυμπληρούμενων ενδείξεων, δεν τήρησαν τις υποχρεώσεις που επιβάλλει το άρθρο 8 του κανονισμού 729/70.

112. Ως εκ περισσού και ενδεικτικώς, προκειμένου να δοθεί απάντηση στο Βασίλειο της Ισπανίας, που διερωτώνταν ως προς το περιεχόμενο της έρευνας που ζητούσε η Επιτροπή, πρέπει να τονιστεί ότι μπορούσε να είναι ιδιαίτερα χρήσιμη η εξέταση ή η ανάθεση της εξετάσεως και, κατά περίπτωση, η εξέταση κατ' αντιπαράθεση ορισμένων από τους εμπλεκόμενους στα διάφορα στάδια της πράξεως εξαγωγής ή ακόμη και των ελέγχων του εμπορεύματος.

113. Όσον αφορά εκείνα από τα πρόσωπα αυτά που δεν κατοικούν στο έδαφος της Ισπανίας, θα μπορούσαν να εφαρμοστούν οι διοικητικές ή ένδικες διαδικασίες του εθνικού δικαίου διά των οποίων είναι δυνατή η ανάθεση στην αρμόδια αρχή της μέριμνας για τη διενέργεια των εξετάσεων αυτών.

114. Οι συμπληρωματικές πληροφορίες που θα είχαν ενδεχομένως συλλεγεί θα μπορο-

ύσαν να παράσχουν στην Επιτροπή ή στην Ισπανική Κυβέρνηση τη δυνατότητα να δικαιολογήσουν τις αντίστοιχες απόψεις τους. Εάν δεν είχαν προκύψει νέα στοιχεία, δεν θα μπορούσε να προσαφθεί στην Ισπανική Κυβέρνηση ότι παρέβη τις εκ του νόμου υποχρεώσεις της.

II — Ως προς τις επιστροφές κατά την εξαγωγή του βοείου κρέατος

A — *Η κοινοτική ρύθμιση*

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 805/68

115. Ο κανονισμός 805/68 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1968, θεσπίζει κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα του βοείου κρέατος [42].

116. Το άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού προβλέπει ότι, κατά το μέτρο που απαιτείται για να καταστεί δυνατή η εξαγωγή των προϊόντων που αφορά ο κανονισμός βάσει των τιμών των προϊόντων αυτών στη διεθνή αγορά, η διαφορά μεταξύ των τιμών αυτών και των τιμών εντός της Κοινότητας δύναται να καλυφθεί από μια επιστροφή κατά την εξαγωγή.

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2721/81

117. Το άρθρο 1 του κανονισμού 2721/81 της Επιτροπής, της 17ης Σεπτεμβρίου 1981, περί του προκαθορισμού των επιστροφών κατά την εξαγωγή στον τομέα του βοείου κρέατος [43], διευκρινίζει ότι οι επιστροφές κατά την εξαγωγή που προβλέπονται στο άρθρο 18 του κανονισμού 805/68 προκαθορίζονται κατόπιν αιτήσεως για όλα τα προϊόντα του τομέα αυτού για τα οποία καθορίζονται οι επιστροφές αυτές.

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2913/92

118. Το άρθρο 68, στοιχείο β', του κανονισμού 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα [44], προβλέπει ότι: «Οι τελωνειακές αρχές, για να επαληθεύσουν την ακρίβεια των διασαφήσεων που έχουν αποδεχθεί, είναι δυνατό να προβούν (...) σε εξέταση των εμπορευμάτων και, ενδεχομένως, σε δειγματοληψία για ανάλυση και λεπτομερή έλεγχο».

119. Το άρθρο 70, παράγραφος 1, του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα προβλέπει ότι: «Όταν η εξέταση πραγματοποιείται σε ένα

42 — ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 72.

43 — ΕΕ L 265, σ. 17.

44 — ΕΕ L 302, σ. 1, στο εξής: κοινοτικός τελωνειακός κώδικας.

μέρος των εμπορευμάτων που αποτελούν αντικείμενο της αυτής διασάφησης, τα αποτελέσματα της μερικής εξέτασης ισχύουν για όλα τα εμπορεύματα της διασάφησης αυτής.»

120. Από τις διατάξεις του άρθρου 71, παράγραφος 2, του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα προκύπτει ότι, όταν δεν πραγματοποιείται η επαλήθευση της διασαφήσεως, η εφαρμογή των διατάξεων που διέπουν το τελωνειακό καθεστώς στο οποίο υπάγονται τα εμπορεύματα βασίζεται στα στοιχεία της διασαφήσεως.

121. Κατά το άρθρο 78, παράγραφος 3, του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα: «Όταν από την επανεξέταση της διασάφησης ή τους εκ των υστέρων ελέγχους προκύπτει ότι οι διατάξεις που διέπουν το σχετικό τελωνειακό καθεστώς έχουν εφαρμοστεί βάσει ανακριβών ή ελλιπών στοιχείων, οι τελωνειακές αρχές, τηρώντας τις διατάξεις που έχουν ενδεχομένως θεσπιστεί, λαμβάνουν τα απαιτούμενα μέτρα για να επανορθώσουν την κατάσταση λαμβάνοντας υπόψη τους τα νέα στοιχεία που βρίσκονται στη διάθεσή τους.»

Β — *Πραγματικά περιστατικά*

122. Η δεύτερη δημοσιονομική διόρθωση στην οποία προέβη η Επιτροπή αφορά δύο πράξεις εξαγωγής βοείου κρέατος, με προορισμό, αντιστοίχως, την Ακτή Ελεφαντοστού και το Bénin.

Η εξαγωγή βοείου κρέατος προς την Ακτή Ελεφαντοστού

123. Η εταιρία Rubiato Paredes SA (στο εξής: εξαγωγέας), η οποία πραγματοποίησε αυτήν την πράξη εξαγωγής, εισέπραξε ποσό 20 701 950 PTA ως προκαταβολή της επιστροφής κατά την εξαγωγή 75 548 kg κρέατος.

124. Η πληρωμή αυτή στηριζόταν στην τελωνειακή διασάφηση του εξαγωγέα, κατά την οποία το εξαχθέν κρέας ήταν αποστεωμένο. Οι υπάλληλοι των τελωνείων δεν εξέτασαν το εμπόρευμα και δέχθηκαν τις πληροφορίες που περιείχε η διασάφηση.

125. Κατόπιν εκ των υστέρων ελέγχου αποκαλύφθηκε ότι μέρος του εμπορεύματος δεν αντιστοιχούσε σε όσα είχαν δηλωθεί. Οι τελωνειακές αρχές διαπίστωσαν την παρουσία 700 kg παραπροϊόντων σφαγίων ενώ στη διασάφηση γινόταν λόγος για αποστεωμένο κρέας.

126. Η Επιτροπή ζήτησε από τις ισπανικές τελωνειακές αρχές τη διενέργεια έρευνας. Ο

εξαγωγέας τροποποίησε τη διασάφησή του και υποχρεώθηκε έτσι να επιστρέψει το ποσό της επιστροφής κατά την εξαγωγή που αντιστοιχούσε στο ποσοστό του εμπορεύματος που δεν είχε διασαφηστεί νομοτύπως, αυξημένο κατά 15 %.

127. Ωστόσο, το εμπόρευμα δεν μπορούσε πλέον να αποτελέσει αντικείμενο έρευνας.

128. Η Επιτροπή πληροφόρησε τότε τις ισπανικές αρχές ότι η εξαχθείσα παρτίδα ήταν ομοιογενής από απόψεως συνθέσεως, πλην όμως οι αρχές αυτές, κρίνοντας ότι δεν είχε αποδειχθεί ότι το μη ελεγχθέν μέρος του εμπορεύματος αποτελούνταν από παραπροϊόντα σφαγίων, αρνήθηκαν να προβούν στην αναζήτηση ολόκληρου του ποσού της επιστροφής κατά την εξαγωγή.

129. Υπ' αυτές τις συνθήκες, η Επιτροπή προέβη σε δημοσιονομική διόρθωση έναντι του Βασιλείου της Ισπανίας ίση με το συνολικό ποσό της επιστροφής που είχε καταβληθεί στον εξαγωγέα, αυξημένο κατά 15 %.

Η εξαγωγή βοείου κρέατος προς το Bénin

130. Η δεύτερη εμπορική πράξη αφορά την εξαγωγή βοείου κρέατος προς το Bénin από την εταιρία Avícolas El Chico SA (στο εξής: εξαγωγέας). Συναφώς, καταβλήθηκε επιστροφή κατά την εξαγωγή.

131. Βάσει πληροφοριών που τους γνωστοποίησε το ΕΓΤΠΕ, οι ισπανικές τελωνειακές αρχές διενήργησαν έλεγχο στις εγκαταστάσεις του εξαγωγέα και διαπίστωσαν ότι το εμπόρευμα που είχε διασαφηστεί ως «αποστεωμένο και κατεψυγμένο βόειο κρέας, αποστεωμένα τεμάχια, κάθε τεμάχιο συσκευασμένο μεμονωμένα, κωδικός 0202 30 90 400» αποτελούνταν, στην πραγματικότητα, από αυχένα βοοειδούς χωρίς οστά και κατεψυγμένο, σε τεμάχια το καθένα από τα οποία ζύγιζε περίπου 1 kg και δεν ήταν συσκευασμένο μεμονωμένα.

132. Ο Senpa ανέστειλε αμέσως την εξέταση των αιτήσεων της επιχειρήσεως αυτής για την καταβολή επιστροφής.

133. Η εταιρία αυτή κλήθηκε να επιστρέψει ποσό 11 162 098 PTA.

134. Ωστόσο, η Επιτροπή θεώρησε ότι ούτε ο εξαγωγέας ούτε οι ισπανικές αρχές μπορούσαν να εγγυηθούν ότι το σύνολο του εξαχθέντος εμπορεύματος δεν βρισκόταν στην ίδια κατάσταση με το ελεγχθέν μέρος. Επο-

μένως, έκρινε ότι έπρεπε να αναζητηθεί ολόκληρο το ποσό της επιστροφής που είχε καταβληθεί στον εξαγωγέα.

135. Οι ισπανικές διοικητικές αρχές δεν προέβησαν στην αναζήτηση της ενισχύσεως, με αποτέλεσμα η Επιτροπή να επιβάλει δημοσιονομική διόρθωση.

Γ — *Ως προς την προσφυγή*

Η εξαγωγή βοείου κρέατος προς την Ακτή Ελεφαντοστού

136. Η Ισπανική Κυβέρνηση επικαλείται τις διατάξεις του άρθρου 71, παράγραφος 2, του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα προς στήριξη του ισχυρισμού ότι, ελλείψει επαληθεύσεως της τελωνειακής διασαφήσεως, το περιεχόμενό της πρέπει να θεωρείται αληθές μέχρι αποδείξεως του αντιθέτου. Η εν λόγω κυβέρνηση αναφέρει ότι η απόδειξη αυτή μπορεί να προκύπτει από εκ των υστέρων έλεγχο, ο οποίος μπορεί να παρέχει αναμφισβήτητα αποδεικτικά στοιχεία ικανά να ανατρέψουν το τεκμήριο ότι οι πληροφορίες που περιέχει η διασάφηση είναι αληθείς.

137. Εν προκειμένω, το Βασίλειο της Ισπανίας φρονεί ότι βάσει της εκ των υστέρων επαληθεύσεως στην οποία προέβη η ισπανική επιθεώρηση αποδείχθηκε ότι μέρος μόνο του εμπορεύματος δεν αντιστοιχούσε σε όσα είχαν δηλωθεί, οπότε δεν υπήρχε επαρκές νομικό έρεισμα για να απαιτηθεί η επιστροφή ολοκλήρου του ποσού της επιστροφής.

138. Η εν λόγω κυβέρνηση προσθέτει ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να προτείνει, όπως πράττει εν προκειμένω, την έμμεση επιβολή κυρώσεων στον εξαγωγέα διά της απαιτήσεως επιστροφής του συνόλου της ενισχύσεως, με την αιτιολογία ότι μέρος μόνο της δηλώσεώς του δεν ανταποκρίνεται στην αλήθεια, ελλείψει διατάξεως νόμου που προβλέπει ρητά τέτοια κύρωση.

139. Η Επιτροπή φρονεί ότι το τεκμήριο αληθείας που προβλέπει το άρθρο 71, παράγραφος 2, του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα ανατράπηκε από τον ίδιο τον εξαγωγέα, ο οποίος, συνεπεία της έρευνας που διενεργήθηκε κατόπιν αιτήσεως της Επιτροπής, υποχρεώθηκε να τροποποιήσει τη διασάφησή του. Η Επιτροπή διατείνεται ότι, εφόσον μέρος του εξαχθέντος εμπορεύματος δεν ανταποκρινόταν προς το έγγραφο αυτό, στον εξαγωγέα εναπέκειτο να προσκομίσει τα στοιχεία που μπορούν να αποδείξουν ότι το υπόλοιπο εμπόρευμα ανταποκρινόταν προς το έγγραφο αυτό, οι δε εθνικές διοικητικές αρχές όφειλαν να προβούν στις αναγκαίες έρευνες.

140. Επιπλέον, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, δυνάμει του άρθρου 70, παράγραφος 1, του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα, οσάκις αποκαλύπτεται, κατόπιν εξετάσεως μέρους του εμπορεύματος, ότι η διασάφηση δεν ανταποκρίνεται στην αλήθεια, στον εξαγω-

γέα εναπόκειται να αποδείξει ότι τα πορίσματα δεν πρέπει να επεκταθούν στο σύνολο των εμπορευμάτων τα οποία αφορά η διασάφηση.

141. Τέλος, η Επιτροπή προσθέτει ότι οι διαπιστωθείσες παρατυπίες αποτελούν τη συνέπεια της ελλείψεως μέτρων ελέγχου κατάλληλων για την πρόληψη της απάτης καθώς και της ελλείψεως επιδείξεως της αναγκαίας επιμέλειας για την πραγματοποίηση της έρευνας σχετικά με τις παρατυπίες που είχαν καταγγείλει οι υπηρεσίες της.

142. Το Βασίλειο της Ισπανίας αντικρούει τους ισχυρισμούς αυτούς προβάλλοντας ότι το εξαχθέν εμπόρευμα ελέγχθηκε και ότι μέρος μόνο του εμπορεύματος αυτού δεν αντιστοιχούσε στη διασάφηση, οπότε η Επιτροπή δεν μπορεί βασίμως να ισχυριστεί ότι οι διαπιστωθείσες παρατυπίες αφορούν το σύνολο των εμπορευμάτων. Το Βασίλειο της Ισπανίας προσθέτει ότι η αντιστροφή του βάρους αποδείξεως την οποία προτείνει η Επιτροπή δεν απορρέει από καμία διάταξη.

143. Η Ισπανική Κυβέρνηση διευκρινίζει ότι τήρησε την υποχρέωση επιμέλειας την οποία υπείχε, καθόσον επαλήθευσε αμέσως ποιο μέρος του διασαφησθέντος εμπορεύματος δεν αντιστοιχούσε προς τη διασάφηση.

144. Όπως προσφάτως υπενθύμισε το Δικαστήριο, λαμβανομένης υπόψη της κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ της Κοινότητας και των κρατών μελών στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής, εφόσον υπάρχουν στοιχεία που μπορούν να κινήσουν σοβαρές υπόνοιες περί καταστρατηγήσεως της κοινοτικής νομοθεσίας, οι ενδείξεις αυτές επιβάλλουν στα κράτη τη διενέργεια επιθεωρήσεων και ελέγχων [45].

145. Πρέπει να γίνει εκ νέου παραπομπή στις διατάξεις του άρθρου 8 του κανονισμού 729/70, που αφορούν τις υποχρεώσεις που βαρύνουν τα κράτη μέλη όσον αφορά τις έρευνες και τους ελέγχους της κανονικότητας των πράξεων που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΠΕ, τις οικονομικές συνέπειες των παρατυπιών ή των αμελειών που είναι καταλογιστέες στα διοικητικά όργανα ή στους οργανισμούς των κρατών μελών καθώς και στη συναφή νομολογία του Δικαστηρίου [46].

146. Με έγγραφο της 6ης Απριλίου 1993, ο διευθυντής του ΕΓΤΠΕ γνωστοποίησε στις ισπανικές τελωνειακές αρχές ότι «τα εμπορεύματα που απεστάλησαν το 1992 προς την Ακτή Ελεφαντοστού αποτελούνταν κατά 50 % από μάγουλα βοοειδών (παραπροϊόντα σφαγίων που δεν θεμελιώνουν δικαίωμα εισπράξεως επιστροφών)». Από τις αρχές αυτές ζητήθηκε να προβούν σε διενέργεια έρευνας [47].

147. Επομένως, διαβιβάστηκαν στις ισπανικές αρχές συγκεκριμένα στοιχεία ικανά να

45 — Βλ., π.χ., τις αποφάσεις της 1ης Οκτωβρίου 1998, C-209/96, Ηνωμένο Βασίλειο κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. I-5655, σκέψη 40), C-232/96, Γαλλία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. I-5699, σκέψη 42), C-233/96, Δανία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. I-5759, σκέψη 43), και C-238/96, Ιρλανδία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. I-5801, σκέψη 86).

46 — Σημεία 49 και 50 των προτάσεων.

47 — Παράρτημα 15 του υπομνήματος αντικρούσεως.

δημιουργήσουν σοβαρές υπόνοιες όσον αφορά τη φύση των εμπορευμάτων που εξήχθησαν προς την Ακτή Ελεφαντοστού από τη Rubiato Paredes και τα οποία δικαιολογούσαν τη λήψη μέτρων έρευνας.

148. Τόσο μεταξύ των εθνικών και των κοινοτικών διοικητικών αρχών όσο και εντός του πλαισίου της ισπανικής διοικήσεως αντηλλάγησαν επιστολές, ορισμένες εκ των οποίων προσκομίστηκαν στο πλαίσιο των συζητήσεων ενώπιον του Δικαστηρίου.

149. Έτσι, σε έγγραφο της 6ης Ιουλίου 1993, οι ισπανικές αρχές ανέφεραν ότι ο εξαγωγέας είχε παραδεχθεί ότι, στο πλαίσιο της εξαγωγής 75 548 kg βοείου κρέατος, είχαν αποσταλεί, εξαιτίας ενός λάθους εκ παραδρομής, 28 κιβώτια με παραπροϊόντα σφαγίων, συνολικού βάρους 700 kg, τα οποία δεν παρέχουν δικαίωμα για επιστροφή [48].

150. Η πληροφορία αυτή επιβεβαιώθηκε από άλλο έγγραφο των ισπανικών τελωνειακών αρχών, της 1ης Οκτωβρίου 1993, στο οποίο αναφέρεται ότι, σύμφωνα με τις δηλώσεις του εξαγωγέα, το υπόλοιπο μέρος του εμπορεύματος αντιστοιχούσε στον κωδικό 0202 30 90 400, που παρέχει δικαίωμα για επιστροφή. Οι ισπανικές αρχές προσέθεταν ότι εξακολουθούσαν οι έρευνες για τον προσδιορισμό της ακριβούς φύσεως του εξαχθέντος κρέατος. Σε προγενέστερο τμήμα του εγγράφου αυτού, οι ισπανικές αρχές είχαν προβεί σε σύντομη περιγραφή της εταιρίας Rubiato Paredes και της δραστηριότητάς της και είχαν υπογραμμίσει τις δυσκολίες που υπήρχαν όσον αφορά τον εκ των υστέρων προσδιορισμό της πραγματικής φύσεως του εξαχθέντος κρέατος βάσει των υφισταμένων εγγράφων. Στο τέλος του εγγράφου αυτού οι εν λόγω αρχές διευκρίνιζαν ότι η έρευνα συνεχιζόταν [49].

151. Το Βασίλειο της Ισπανίας δεν προσκόμισε κανένα άλλο έγγραφο.

152. Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι η Ισπανική Κυβέρνηση αρκείται να επαναλαμβάνει τις δηλώσεις του εξαγωγέα με τις οποίες αυτός παραδέχεται ότι μέρος των εξαχθέντων προϊόντων δεν αντιστοιχούσε στην τελωνειακή διασάφηση, χωρίς να παρέχει διευκρινίσεις ως προς τη φύση του υπολοίπου των εμπορευμάτων ούτε να προσκομίζει αποδείξεις όσον αφορά το υποστατό και τη φύση των μέτρων που ελήφθησαν για τον προσδιορισμό της.

153. Εξάλλου, η Επιτροπή επισήμανε ότι η έρευνα που διενήργησαν οι ισπανικές αρχές ήταν ελλιπής, στο μέτρο που αφορούσε μόνο τα σχετικά με την πώληση και την αγορά έγγραφα του παραγωγού.

154. Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι η Ισπανική Κυβέρνηση δηλώνει ότι «οι ισπανικές αρχές δεν μπόρεσαν να αποδείξουν ότι το υπόλοιπο εμπόρευμα αποτελούνταν επίσης από παραπροϊόντα σφαγίων, οπότε δεν θεώρησαν ότι συνέτρεχε λόγος να απαιτηθεί η επιστροφή του συνόλου της ενισχύσεως (...)» [50], και αναφέρει ότι «ο έλεγχος του συνόλου του εξαχθέντος εμπορεύματος

48 — Όπ.π.

49 — Όπ.π.

50 — Σελίδα 36, παράγραφος 2, του δικογράφου της προσφυγής.

πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με την τελωνειακή ρύθμιση» [51], χωρίς να προσκομίζει, προς στήριξη του ισχυρισμού αυτού, ούτε καν αρχή αποδείξεως περί της πραγματοποιήσεως διεξοδικότερου ελέγχου του επίμαχου εμπορεύματος.

155. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι το Βασίλειο της Ισπανίας δεν απέδειξε ότι προέβη σε πλήρεις και επαρκώς εμπεριστατωμένους ελέγχους και έρευνες ώστε να δικαιολογήσει την επιβάρυνση της Κοινότητας με τη χορηγηθείσα επιστροφή.

Η εξαγωγή βοείου κρέατος προς το Bénin

156. Το Βασίλειο της Ισπανίας παραπέμπει ρητώς στις παρατηρήσεις που υπέβαλε στην προαναφερθείσα υπόθεση της εξαγωγής βοείου κρέατος.

157. Το Βασίλειο της Ισπανίας προσθέτει ότι η διαπίστωση των παρατυπιών προκύπτει αποκλειστικά από έλεγχο εγγράφων και ότι, επομένως, είναι απαράδεκτη η εκ μέρους της Επιτροπής χρησιμοποίηση της επαληθεύσεως στην οποία προέβησαν οι ισπανικές αρχές προς απόδειξη του ότι μέρος της τελωνειακής διασαφήσεως δεν ήταν νομότυπο, χωρίς, συγχρόνως, να λαμβάνεται υπόψη το περιεχόμενο της επαληθεύσεως αυτής, που καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχουν στοιχεία αποδεικνύοντα ότι η διασάφηση δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

158. Επομένως, η Ισπανική Κυβέρνηση φρονεί ότι δεν υφίσταται νομική βάση για τη στήριξη της αιτήσεως επιστροφής του συνόλου της εισπραχθείσας ενισχύσεως και ότι δικαιούνταν να απαιτήσει την επιστροφή μόνο του μέρους της ενισχύσεως που αντιστοιχούσε στο τμήμα της διασαφήσεως που έχει αναγνωρισθεί ως εσφαλμένο.

159. Προς δικαιολόγηση της δημοσιονομικής διορθώσεως που εφάρμοσε έναντι του Βασιλείου της Ισπανίας, η Επιτροπή επικαλείται τους ίδιους λόγους που προέβαλε στην προαναφερθείσα υπόθεση και οι οποίοι ανάγονται στην ανεπάρκεια των ερευνών και των ελέγχων που διενήργησαν οι ισπανικές διοικητικές αρχές. Η Επιτροπή εκθέτει ότι, κατόπιν της γνωστοποιήσεως εκ μέρους του ΕΓΤΠΕ ορισμένων παρατυπιών και των διαπιστώσεων στις οποίες προέβησαν οι υπηρεσίες της ισπανικής επιθεωρήσεως επί μέρους του εμπορεύματος, ούτε ο εξαγωγέας ούτε οι ισπανικές τελωνειακές αρχές μπορούσαν να εγγυηθούν ότι το υπόλοιπο μέρος των εξαχθέντων εμπορευμάτων δεν βρισκόταν στην ίδια κατάσταση.

160. Η Ισπανική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι οι υπηρεσίες επιθεωρήσεως όχι μόνον επιβεβαίωσαν ότι ο δηλωθείς κωδικός δεν αντιστοιχούσε σε μέρος των εξαχθέντων εμπορευμάτων, αλλά αναζήτησαν επιπλέον ποιος ήταν ο κατάλληλος κωδικός, με αποτέλεσμα να καταλήξουν, όταν διαπίστωσαν ότι η οφειλόμενη ενίσχυση ανερχόταν σε μικρότερο ποσό, στον περιορισμό της αιτήσεώς τους επιστροφής στην καταβολή του καθ' υπέρβαση εισπραχθέντος ποσού. Η Ισπανική Κυβέρνηση προσθέτει ότι η κοινοτική ρύθμιση ουδόλως προβλέπει το δικαίωμα κράτους μέλους να επιβάλει κυρώσεις σε επιχειρηματία στερώντας τον από ολόκληρο το ποσό της ενισχύσεως.

51 — Σελίδα 10, σημείο 12, παράγραφος 2, του υπομνήματος απαντήσεως.

161. Με το προαναφερθέν έγγραφό του της 6ης Απριλίου 1993, ο διευθυντής του ΕΓΤΠΕ ζήτησε από τις ισπανικές τελωνειακές αρχές να διενεργήσουν έρευνα σχετικά με τις πράξεις εξαγωγής κρέατος με προορισμό το Bénin. Από φωτογραφίες που συνήφθησαν στο έγγραφο αυτό προκύπτει ότι τα εμπορεύματα δεν ήσαν συσκευασμένα μεμονωμένα, αντίθετα προς τα όσα αναφέρονταν στη διασάφηση.

162. Για τους λόγους που αναφέρθηκαν ανωτέρω [52], στις ισπανικές αρχές εναπέκειτο να προβούν, το ταχύτερο δυνατό, σε εμπεριστατωμένες έρευνες.

163. Από τα δύο προαναφερθέντα έγγραφα των ισπανικών τελωνειακών αρχών, της 6ης Ιουλίου και της 1ης Οκτωβρίου 1993, προκύπτει ότι οι διενεργηθείσες έρευνες οδήγησαν στη διαπίστωση ότι ο εξαγωγέας δεν μπορούσε να προσκομίσει τις συμβάσεις πωλήσεως ή τα δελτία παραγγελιών των πελατών του, δεδομένου ότι οι παραγγελίες είχαν δοθεί τηλεφωνικώς, ούτε να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους προσέδωσε τους συγκεκριμένους κωδικούς στο εμπόρευμα που εξήχθη προς διάφορες χώρες της Αφρικής. Από τους επιτόπιους ελέγχους που διενεργήθηκαν στις εγκαταστάσεις των προμηθευτών του εξαγωγέα προέκυψε ότι το μεγαλύτερο μέρος του εξαχθέντος εμπορεύματος δεν αποτελούνταν από τεμάχια αποστεωμένου κρέατος συσκευασμένα μεμονωμένα. Τέλος, διευκρινίζεται ότι οι έρευνες έπρεπε να συνεχιστούν.

164. Το Βασίλειο της Ισπανίας δεν προσκόμισε κανένα άλλο έγγραφο.

165. Οι προεκτεθέντες λόγοι όσον αφορά την εξαγωγή προς την Ακτή Ελεφαντοστού, για τους οποίους πρότεινα να γίνει δεκτό ότι οι έλεγχοι και οι έρευνες που διενεργήθηκαν από την Ισπανική Κυβέρνηση δεν πληρούν τις απαιτήσεις του άρθρου 8 του κανονισμού 729/70, ισχύουν και για τα πραγματικά περιστατικά που προσάπτονται στο Βασίλειο της Ισπανίας όσον αφορά τις εξαγωγές τις εταιρίας Avícolas El Chico.

166. Αντίθετα προς τους ισχυρισμούς της Ισπανικής Κυβερνήσεως, δεν σκοπεύω να προβώ σε κατάτμηση των διαπιστώσεων στις οποίες προέβησαν οι ισπανικές αρχές, προκειμένου να λάβω υπόψη μόνο το μέρος που αφορά τις παρατυπίες που διαπράχθηκαν από τον εξαγωγέα. Σκοπός μου είναι να καταδείξω την ανεπάρκεια των πραγματοποιηθέντων ελέγχων.

167. Από τις επαληθεύσεις στις οποίες προέβη η ισπανική επιθεώρηση προέκυψε ότι ο εξαγωγέας δεν μπορούσε να αποδείξει τη συμφωνία των πράξεων εξαγωγής προς την κοινοτική ρύθμιση, πλην όμως, μολονότι αποδείχθηκε ότι μέρος του εξαχθέντος εμπορεύματος δεν ανταποκρινόταν στα όσα είχαν δηλωθεί στην τελωνειακή διασάφηση, οι ισπανικές αρχές δεν απέδειξαν ότι είχαν επιχειρήσει να διαπιστώσουν το ακριβές περιεχόμενο του υπολοίπου εμπορεύματος.

168. Προς δικαιολόγηση της αδράνειάς της, η Ισπανική Κυβέρνηση δεν προσκόμισε κανένα αποδεικτικό στοιχείο από το οποίο προκύπτει είτε η συμφωνία της επίμαχης πράξεως προς την κοινοτική νομοθεσία είτε

52 — Βλ. τα σημεία 49, 50 και 144 των προτάσεων.

ότι οι έρευνες που διενήργησε ήσαν εξαντλητικές και επιμελείς, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 8 του κανονισμού 729/70, οπότε η εφαρμογή της δημοσιονομικής διορθώσεως στην οποία αποφάσισε να προβεί η Επιτροπή έναντι του Βασιλείου της Ισπανίας είναι δικαιολογημένη.

III — Ως προς τις ενισχύσεις στη μεταποίηση των εσπεριδοειδών

A — *Η κοινοτική ρύθμιση*

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2601/69

169. Ο κανονισμός 2601/69 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1969, όπως τροποποιήθηκε, μεταξύ άλλων, με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2483/75 [53] και με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1123/89 [54], προβλέπει ειδικά μέτρα που προορίζονται να ευνοήσουν τη μεταποίηση των μανταρινιών, των satsumas, των κλημεντινών και των πορτοκαλιών [55].

170. Ο κανονισμός αυτός καθιέρωσε ένα καθεστώς χρηματικών αντισταθμίσεων που σκοπούν να ευνοήσουν τη μεταποίηση ορισμένων ποικιλιών πορτοκαλιών στα πλαίσια συμβάσεων που εξασφαλίζουν, σε μια ελάχιστη τιμή αγοράς που καταβάλλεται στον παραγωγό, τον κανονικό εφοδιασμό των βιομηχανιών μεταποιήσεως [56].

171. Το άρθρο 1 του κανονισμού 2601/69 προβλέπει ότι οι ενέργειες που αναλαμβάνονται στα πλαίσια των κανόνων που προβλέπονται στο άρθρο 2 και αποσκοπούν στο να εξασφαλιστεί στα μανταρίνια, στα satsumas, στις κλημεντίνες και στα πορτοκάλια μια χρησιμοποίηση που συμφωνεί περισσότερο με τα χαρακτηριστικά τους, διά της προσφυγής σε μεγαλύτερο βαθμό στη μεταποίηση σε χυμό, τυγχάνουν της συνδρομής του τμήματος Εγγυήσεων του ΕΓΤΠΕ, με τους όρους και τις λεπτομέρειες που προβλέπονται στο άρθρο 3.

172. Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 2601/69 προβλέπει τα ακόλουθα:

«Οι ενέργειες που αναφέρονται στο άρθρο 1 πρέπει να βασίζονται σε συμβάσεις μεταξύ των παραγωγών και των βιομηχάνων μεταποιήσεως της Κοινότητας. Οι συμβάσεις αυτές, που υπογράφονται πριν από την έναρξη κάθε περιόδου εμπορίας, πρέπει να προσδιορίζουν τις ποσότητες στις οποίες αναφέρονται, την κλιμάκωση των παραδόσεων στους βιομηχάνους μεταποιήσεως και την τιμή που πρέπει να πληρωθεί στους παραγωγούς. Αμέσως μετά τη σύναψή τους, οι συμβάσεις διαβιβάζονται στις αρμόδιες αρχές των ενδιαφερομένων κρατών μελών, στα οποία ανατίθεται ο έλεγχος της ποιότητας και της ποσότητας των παραδόσεων στους βιομηχάνους μεταποιήσεως.»

53 — Κανονισμός του Συμβουλίου της 29ης Σεπτεμβρίου 1975 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/013, σ. 142).

54 — Κανονισμός του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 1989, για την τροποποίηση του κανονισμού 2601/69 όσον αφορά το καθεστώς ενισχύσεως στη μεταποίηση και για την τροποποίηση των κανόνων εφαρμογής των κατωφλίων παρεμβάσεως για ορισμένα εσπεριδοειδή (ΕΕ L 118, σ. 25).

55 — ΕΕ ειδ. έκδ. 03/005, σ. 28.

56 — Δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2601/69.

173. Από το άρθρο 2, παράγραφος 2, του ιδίου κανονισμού απορρέει ότι, για τις παραδόσεις που πραγματοποιούνται δυνάμει των συμβάσεων αυτών, καθορίζεται, προ της ενάρξεως κάθε περιόδου εμπορίας, ελάχιστη τιμή την οποία οι μεταποιητές οφείλουν να καταβάλουν στους παραγωγούς.

174. Το άρθρο 3, παράγραφος 1, πρώτο και τελευταίο εδάφιο, του κανονισμού 2601/69 ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη χορηγούν χρηματική αντιστάθμιση στους μεταποιητές οι οποίοι έχουν συνάψει συμβάσεις σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2.

(...)

Το ποσό της χρηματικής αντισταθμίσεως καθορίζεται προ της ενάρξεως κάθε περιόδου εμπορίας.»

175. Οι κανονισμοί 2601/69 και 1123/89 καταργήθηκαν από 12ης Νοεμβρίου 1993 [57].

57 — Άρθρα 13 και 14 του κανονισμού (ΕΚ) 3119/93 του Συμβουλίου, της 8ης Νοεμβρίου 1993, για τη θέσπιση ειδικών μέτρων ενθάρρυνσης της μεταποίησης ορισμένων εσπεριδοειδών (ΕΕ L 279, σ. 17).

B — *Τα πραγματικά περιστατικά*

176. Η τρίτη διόρθωση που εφαρμόστηκε σε σχέση με το Βασίλειο της Ισπανίας αφορά συμβάσεις μεταποιήσεως εσπεριδοειδών.

177. Στις αρχές του έτους 1994, οι επιθεωρητές του ΕΓΤΠΕ προέβησαν σε έλεγχο των χρηματικών αντισταθμίσεων που είχαν προκαταβληθεί από τις ισπανικές διοικητικές αρχές με σκοπό να ευνοήσουν τη μεταποίηση εσπεριδοειδών.

178. Κατόπιν επιτόπιας έρευνας που διενήργησαν στην επιχείρηση μεταποιήσεως Vital Schneider (στο εξής: μεταποιητής), οι επιθεωρητές διαπίστωσαν ότι 78 συμβάσεις συναφθείσες με παραγωγούς εσπεριδοειδών είχαν μεταχρονολογηθεί κατά πολλές ημέρες.

179. Δεδομένου ότι η ημερομηνία της 9ης Φεβρουαρίου 1993 είχε αντικατασταθεί από εκείνη της 13ης Φεβρουαρίου του ιδίου έτους, στη σκοπούμενη οικονομική συναλλαγή ήταν εφαρμοστέα η ελάχιστη τιμή που ίσχυε κατά την τελευταία αυτή ημερομηνία και η οποία ήταν χαμηλότερη από την προγενέστερα συμφωνηθείσα τιμή.

180. Η αναφερόμενη στις επίδικες συμβάσεις τιμή, η οποία δεν είχε τροποποιηθεί, ανερχόταν σε 1 985 PTA ανά 100 kg.

181. Πριν από τη 12η Φεβρουαρίου 1993, η ελάχιστη τιμή που έπρεπε να καταβληθεί στους παραγωγούς ώστε να υπάρχει δικαίωμα για είσπραξη χρηματικής αντισταθμίσεως ανερχόταν σε 12,84 ECU ανά 100 kg, ήτοι σε 2 023,62 PTA [58].

182. Από την ημερομηνία αυτή και εντεύθεν, η ελάχιστη τιμή μειώθηκε σε 12,56 ECU ανά 100 kg, ήτοι σε 1 979,49 PTA [59].

183. Με έγγραφο της 18ης Ιουλίου 1994, η Επιτροπή γνωστοποίησε στις ισπανικές αρχές τις υπόνοιές της ότι είχε διαπραχθεί απάτη.

184. Κατόπιν ελέγχου του φακέλου, οι εν λόγω αρχές έκριναν ότι τα γεγονότα που είχαν επισημανθεί δεν δικαιολογούσαν την επιστροφή των καταβληθεισών ενισχύσεων. Παρά τις εξηγήσεις που της παρασχέθηκαν, η Επιτροπή προέβη σε δημοσιονομική διόρθωση αφορώσα το σύνολο της ενισχύσεως που είχε εισπράξει ο αποδέκτης για τις 78 συμβάσεις των οποίων η ημερομηνία είχε τροποποιηθεί.

58 — Άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 87/93 της Επιτροπής, της 19ης Ιανουαρίου 1993, για την παρέκκλιση από τους κανονισμούς (ΕΟΚ) 1423/92 και (ΕΟΚ) 3115/92 όσον αφορά τις ελάχιστες τιμές αγοράς των λεμονιών και των πορτοκαλιών που παραδίδονται στη βιομηχανία καθώς και από τις χρηματικές αντισταθμίσεις που χορηγούνται στη μεταποίηση των προϊόντων αυτών που εφαρμόζονται στην Ισπανία έως το τέλος της περιόδου 1992/1993 (ΕΕ L 12, σ. 15).

59 — Άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 278/93 της Επιτροπής, της 8ης Φεβρουαρίου 1993, για παρέκκλιση από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3115/92 για τον καθορισμό, για την περίοδο 1992/1993, της ελάχιστης τιμής αγοράς για τα πορτοκάλια που παραδίδονται στην μεταποίηση και του ποσού της χρηματικής αντιστάθμισης των πορτοκαλιών αυτών, καθώς και από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1562/85 όσον αφορά τις πληροφορίες που πρέπει να διαβιβαστούν στην Επιτροπή (ΕΕ L 33, σ. 8).

Γ — *Ως προς την προσφυγή ακυρώσεως*

185. Το Βασίλειο της Ισπανίας υποστηρίζει ότι ο μεταποιητής πληρούσε τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την είσπραξη της χρηματικής αντισταθμίσεως. Κατά την άποψή του, η κοινοτική ρύθμιση έθετε δύο προϋποθέσεις, οι οποίες συνέτρεχαν εν προκειμένω: η τιμή που ορίζεται με τη σύμβαση πωλήσεως μεταξύ των παραγωγών και του μεταποιητή έπρεπε να είναι ίση ή υψηλότερη από την ελάχιστη τιμή που ίσχυε κατά την οικεία περίοδο· τα φρούτα που αποτελούν το αντικείμενο της συμβάσεως έπρεπε να μεταποιηθούν πράγματι σε χυμό φρούτων.

186. Το Βασίλειο της Ισπανίας φρονεί ότι τα συμβαλλόμενα μέρη είναι εκείνα που καθορίζουν κυριαρχικά την ημερομηνία κατά την οποία καταλήγουν σε οριστική συμφωνία. Αναφέρει ότι δεν μπορεί να τους προσαφθεί ότι καθόρισαν την ημερομηνία των συμβάσεων σε συνάρτηση προς τις κατά νόμον προϋποθέσεις χορηγήσεως κοινοτικής ενισχύσεως, δεδομένου ότι η ημερομηνία αυτή δεν ήταν μεταγενέστερη της εκτελέσεως των συμβάσεων και ότι η τροποποίηση δεν σκοπεί στην επίτευξη αποτελέσματος αντίθετου προς την κοινοτική έννομη τάξη.

187. Η Ισπανική Κυβέρνηση αμφισβητεί την άποψη της Επιτροπής, κατά την οποία ο μεταποιητής προέβη σε αλλαγή της ημερομηνίας της συμβάσεως προκειμένου να επιτύχει την εν ισχύι ελάχιστη τιμή εισπράττοντας, συγχρόνως, την ενίσχυση που προβλεπόταν κατά την αρχική ημερομηνία υπογραφής των συμβάσεων και της οποίας το ποσό ήταν υψηλότερο. Η εν λόγω κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, αντιθέτως, ο μεταποιητής εισέπραξε την χαμηλότερη ενίσχυση που αντιστοιχούσε στις συμβάσεις που συνάφθηκαν μετά τις 12 Φεβρουαρίου.

188. Προς στήριξη της αποφάσεώς της, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η αλλαγή της ημερομηνίας της συμβάσεως με σκοπό την επίτευξη πλεονεκτήματος που απορρέει από τη μεταβολή της τιμής που έχει καθοριστεί από κοινοτικό κανονισμό εκδοθέντα μετά τη σύναψη της συμβάσεως αυτής δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο κοινοτικής χρηματοδοτήσεως.

189. Η Επιτροπή φρονεί ότι η αλλαγή αυτή συνιστά απάτη, αφού παρέχει στον επιχειρηματία τη δυνατότητα να τύχει ενισχύσεως την οποία δεν θα δικαιούνταν κατά την αρχικώς ορισθείσα ημερομηνία, δεδομένου ότι η συμβατική τιμή ήταν τότε χαμηλότερη από την ισχύουσα ελάχιστη τιμή. Κατά την άποψή της, η πράξη αυτή προκαλεί ζημία στην Κοινότητα, στο μέτρο που ο μεταποιητής επιχειρεί να επιτύχει παρανόμως χρηματικές αντισταθμίσεις.

190. Προβάλλοντας ότι προσφεύγει σε τελολογική ερμηνεία της εφαρμοστέας ρυθμίσεως, το Βασίλειο της Ισπανίας εκθέτει ότι, δεδομένου ότι σκοπεί να καταστήσει δυνατή τη διάθεση των πορτοκαλιών που παράγονται εντός της Κοινότητας, ο κανονισμός 2601/69 ευνοεί την αύξηση της ζητήσεως πορτοκαλιών, ενισχύοντας οικονομικά τους μεταποιητές, υπό την προϋπόθεση ότι καταβάλλουν μια εύλογη ελάχιστη τιμή. Κατά την κυβέρνηση αυτή, η αποδοχή του συλλογισμού της Επιτροπής θα είχε ως αποτέλεσμα τη χορήγηση της ενισχύσεως οσάκις οι συμβάσεις πληρούν κατά τύχην τις οριζόμενες προϋποθέσεις και όχι οσάκις ο επιχειρηματίας θέλησε συνειδητά να λάβει την ενίσχυση αυτή.

191. Το Βασίλειο της Ισπανίας θεωρεί θεμιτή την εκ μέρους του μεταποιητή προσαρμογή των συμβάσεών του με σκοπό την είσπραξη της ενισχύσεως και φρονεί ότι, για όσο χρόνο οι συμβάσεις δεν έχουν παραδοθεί στις αρχές, δεν υπάρχει κανένας λόγος να απαγορεύεται στα συμβαλλόμενα μέρη να διαπραγματεύονται τις συμβάσεις διά της προσαρμογής τους στους ιδιαίτερους σκοπούς τους.

192. Οι ισχυρισμοί που προβάλλει το Βασίλειο της Ισπανίας προς αντίκρουση των επιχειρημάτων της Επιτροπής εγείρουν το λεπτό ζήτημα του ορισμού της έννοιας της απάτης σε μια περίπτωση όπως η προκείμενη.

193. Ανακύπτει το ερώτημα αν η αλλαγή, εκ μέρους των ιδίων των συμβαλλομένων μερών, της ημερομηνίας που έχει αναγραφεί στη σύμβαση, με σκοπό την είσπραξη ορισμένων κοινοτικών ενισχύσεων, των οποίων η καταβολή αποτελεί συνάρτηση του ύψους του συμβατικού τιμήματος και της ημερομηνίας συνάψεως [60] της συμβάσεως, συνιστά ή όχι απάτη.

194. Με άλλα λόγια, μπορεί να θεωρηθεί η αντικατάσταση της αναφερόμενης στη σύμβαση ημερομηνίας από άλλη ημερομηνία, στην οποία προβαίνουν τα συμβαλλόμενα μέρη προκειμένου να επωφεληθούν των ευνοϊκότερων αποτελεσμάτων νέας ρυθμίσεως, ως αντίθετη προς τη ρύθμιση αυτή;

195. Εκ προοιμίου, πρέπει να απορριφθεί η αιτίαση που διατυπώνει η Επιτροπή κατά του Βασιλείου της Ισπανίας και η οποία συνίσταται, κατά την άποψη του τελευταίου, στον ισχυρισμό ότι ο μεταποιητής παρα-

60 — Αναφορά στην ημερομηνία συνάψεως της συμβάσεως για τον προσδιορισμό της διαχρονικής εφαρμογής των ελαχίστων τιμών αγοράς γίνεται στο άρθρο 1 του κανονισμού 278/93.

δέχθηκε ότι ζήτησε και επέτυχε την καταβολή μιας χρηματικής αντισταθμίσεως σε σχέση με την προγενέστερη της 12ης Φεβρουαρίου 1993 περίοδο, της οποίας το ποσό ήταν μεγαλύτερο από εκείνο της αντισταθμίσεως που αντιστοιχούσε στην αρχική ημερομηνία, που μεταβλήθηκε μεταγενέστερα. Κατά την Ισπανική Κυβέρνηση, η Επιτροπή δέχθηκε ότι ο μεταποιητής είχε μεταχρονολογήσει τις συμβάσεις προκειμένου να δικαιολογήσει την τιμή που είχε καταβάλει στους παραγωγούς, δεδομένου ότι η τιμή αυτή ήταν χαμηλότερη από την ελάχιστη τιμή που προβλεπόταν για την προγενέστερη περίοδο, εισπράττοντας συγχρόνως την υψηλότερη χρηματική αντιστάθμιση που ίσχυε για την τελευταία αυτή περίοδο [61].

196. Ενώπιον του Δικαστηρίου, η Επιτροπή δεν υποστήριξε εκ νέου την άποψη αυτή. Ανέφερε σαφώς ότι η πρόθεση που εξεδήλωσε ο μεταποιητής με την «προσαρμογή» των ημερομηνιών των συμβάσεων ήταν «να μπορέσει να εισπράξει την κοινοτική ενίσχυση» [62].

197. Επομένως, η Επιτροπή δεν ισχυρίζεται ότι η επίμαχη τροποποίηση είχε ως σκοπό να δικαιολογήσει την κατ' αρχήν καταβολή χρηματικής αντισταθμίσεως επιτυγχάνοντας συγχρόνως να είναι το καταβληθέν ποσό υψηλότερο από εκείνο που θα μπορούσε να εισπραχθεί βάσει της νέας ημερομηνίας. Από την επιχειρηματολογία της προκύπτει ότι υποστηρίζει αποκλειστικά και μόνον ότι η αλλαγή της ημερομηνίας είχε ως σκοπό να δικαιολογήσει την καταβολή χρηματικής αντισταθμίσεως αντιστοιχούσας στην προγενέστερη της 12ης Φεβρουαρίου 1993 περίοδο.

198. Επομένως, το ερώτημα που εγείρει η υπό κρίση προσφυγή πρέπει να εξεταστεί εντός του πλαισίου που οριοθετούν αυτά τα πραγματικά στοιχεία.

199. Εν προκειμένω, η ύπαρξη απάτης εξαρτάται από τα όρια της εξουσίας που έχουν τα συμβαλλόμενα μέρη — παραγωγοί και μεταποιητής — να τροποποιούν το περιεχόμενο μιας συμβάσεως που μπορεί να αποτελέσει το έρεισμα για τη χορήγηση κοινοτικής ενισχύσεως.

200. Όπως προαναφέρθηκε, αποφασιστικά για τη χορήγηση χρηματικής αντισταθμίσεως δυνάμει του κανονισμού 2601/69 είναι δύο συστατικά στοιχεία της συμβάσεως, η τιμή και η ημερομηνία. Επομένως, οι τροποποιήσεις που έχουν επέλθει με πρωτοβουλία των συμβαλλομένων μερών στους τομείς αυτούς παρέχουν στα συμβαλλόμενα μέρη την εξουσία να επηρεάζουν τη χορήγηση των ενισχύσεων.

201. Ωστόσο, φρονώ ότι, ελλείψει κοινοτικής ρυθμίσεως επιβάλλουσας έναν ιδιαίτερο φορμαλισμό στον τομέα αυτόν, η διαπίστωση αυτή δεν αρκεί, αφεαυτής, για να δικαιολογήσει έναν περιορισμό της συμβατικής ελευθερίας που έχουν συναφώς.

202. Κατά την άποψή μου, οι περιορισμοί της εξουσίας των συμβαλλομένων μερών να τροποποιούν τις συμβάσεις εξαρτώνται από διάφορους παράγοντες: από τον σκοπό που επιδιώκει η εφαρμοστέα κοινοτική ρύθμιση, από το αντικείμενο της τροποποιήσεως και από τους κινδύνους διαπράξεως απάτης.

61 — Σελίδα 43, παράγραφος 1, της γαλλικής αποδόσεως του δικογράφου της προσφυγής.

62 — Σελίδα 19, σημείο 52, της γαλλικής αποδόσεως του υπομνήματος αντικρούσεως.

203. Όσον αφορά *τον επιδιωκόμενο από τη ρύθμιση σκοπό*, δεν αμφισβητείται ότι ο κανονισμός 2601/69 σκοπεί να αντιμετωπίσει τις σοβαρές δυσκολίες διαθέσεως της κοινοτικής παραγωγής πορτοκαλιών, μεταξύ άλλων, αυξάνοντας τις κοινοτικές δυνατότητες διαθέσεως χάρη στην αυξημένη προσφυγή στη μεταποίηση των φρούτων αυτών σε χυμό [63].

204. Αυτή η παρακίνηση για μεταποίηση διά του κανονικού εφοδιασμού των μεταποιητικών βιομηχανιών εξαρτάται από την προϋπόθεση ότι, μέσω της καθιερώσεως ελάχιστης τιμής αγοράς από τον παραγωγό, ο παραγωγός αμείβεται επαρκώς [64].

205. Επομένως, η εφαρμοστέα νομοθεσία σκοπεί να παρακινήσει τους μεταποιητές να δέχονται ορισμένο επίπεδο τιμών τηρώντας την ελάχιστη τιμή αναφοράς που καθορίζεται σε ορισμένες ημερομηνίες από τον κοινοτικό νομοθέτη.

206. Όπως και πολλές άλλες οικονομικές ρυθμίσεις, η ρύθμιση αυτή επιχειρεί να υπαγορεύσει στους επιχειρηματίες συγκεκριμένη συμπεριφορά στον τομέα της παραγωγής ή της εμπορίας των προϊόντων διά της χρήσεως οικονομικών κινήτρων προς επίτευξη των σκοπών που επιδιώκει.

207. Κατά συνέπεια, θεμιτώς οι επιχειρηματίες τους οποίους αφορά η επίμαχη νομοθεσία προσαρμόζουν τη δραστηριότητά τους και αναπτύσσουν στρατηγικές με σκοπό να επωφεληθούν των πλεονεκτημάτων που προβλέπουν οι διατάξεις αυτές, εφόσον η συμπεριφορά τους συνάδει προς τους σκοπούς αυτούς και τηρεί το γράμμα και το πνεύμα της ρυθμίσεως.

208. Ο καθορισμός εκ μέρους των παραγωγών και ενός μεταποιητή μιας τιμής σε μια συγκεκριμένη ημερομηνία πληροί κατ' αρχήν, ακόμη κι αν έχει τροποποιηθεί κατόπιν συμφωνίας τους, τις προϋποθέσεις της κρίσιμης νομοθεσίας, αφού η ρυθμιζόμενη ελάχιστη τιμή τηρείται κατά την επιλεγείσα από τα συμβαλλόμενα μέρη ημερομηνία και επιτυγχάνει τους οριζομένους σκοπούς.

209. Εν προκειμένω, η τιμή, η οποία δεν τροποποιήθηκε από τα συμβαλλόμενα μέρη, υπερβαίνει το ελάχιστο επίπεδο που προσδιορίζει ο κανονισμός 278/93, με αποτέλεσμα να διασφαλίζεται μια δυνατότητα διαθέσεως της οικείας παραγωγής φρούτων και, συγχρόνως, να διασφαλίζεται στους παραγωγούς το εκ του νόμου προβλεπόμενο επίπεδο αμοιβής της δραστηριότητάς τους.

210. Είναι βέβαια αληθές ότι η ημερομηνία των συμβάσεων μεταβλήθηκε, πλην όμως ουδόλως αμφισβητείται ότι, παρά τη διαφορά μερικών ημερών [65], η περίοδος εμπορίας δεν είχε αρχίσει, οι δε επίμαχες

63 — Πρώτη αιτιολογική σκέψη και άρθρο 1.

64 — Όπ.π., δεύτερη αιτιολογική σκέψη.

65 — Όπως προαναφέρθηκε, η ημερομηνία της 9ης Φεβρουαρίου αντικαταστάθηκε από την ημερομηνία της 13ης Φεβρουαρίου.

συμβάσεις δεν είχαν εκτελεστεί. Το μόνο που είχε αλλάξει ήταν το ρυθμιστικό πλαίσιο, δεδομένου ότι η ελάχιστη τιμή αναφοράς είναι μειωθεί συνεπεία της εκδόσεως του κανονισμού 278/93 [66].

211. Επομένως, το κρίσιμο υπό το φως της εφαρμοστέας ρυθμίσεως περιεχόμενο των συμβάσεων — τα πωλούμενα προϊόντα και η τιμή πωλήσεως — συνάδει, κατά την άποψή μου, προς τον οικονομικό σκοπό της ρυθμίσεως αυτής.

212. Όσον αφορά το επιχείρημα της Επιτροπής ότι η αλλαγή ημερομηνίας προκαλεί ζημία στην Κοινότητα, στο μέτρο που ο μεταποιητής επιχειρεί να εισπράξει ενισχύσεις που δεν οφείλονταν κατά την αρχικώς ορισθείσα ημερομηνία, πρέπει να τονιστεί ότι, παρά ταύτα, χρηματικές αντισταθμίσεις θα είχαν κανονικά καταβληθεί αν τα συμβαλλόμενα μέρη είχαν ακούσια μεταθέσει κατά μερικές ημέρες τη σύναψη των συμβάσεων ή αν, έχοντας πληροφορηθεί τη μείωση της ελάχιστης τιμής, είχαν εκουσίως μεταθέσει τον χρόνο της υπογραφής τους ή είχαν αποφασίσει να καταγγείλουν τις συμβάσεις πριν να συνάψουν, ακολούθως, νέες συμβάσεις, οι οποίες θα είχαν το ίδιο αντικείμενο και θα προέβλεπαν την ίδια τιμή.

66 — Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι το κανονισμός αυτός εκδόθηκε μία ημέρα πριν από την αρχική σύναψη των επίμαχων συμβάσεων και ότι δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* αυθημερόν. Ωστόσο, ως ημερομηνία για την έναρξη ισχύος του, η οποία προβλεπόταν για την τρίτη ημέρα μετά τη δημοσίευσή του, είχε οριστεί η 12η Φεβρουαρίου, γεγονός που υπαγόρευσε ασφαλώς τις τροποποιήσεις των επίμαχων συμβάσεων.

213. Χρησιμοποιώντας, έτσι, μέσα των οποίων το νομότυπο δεν αμφισβητεί η Επιτροπή, ο μεταποιητής θα είχε επιτύχει το ίδιο αποτέλεσμα με το επιτευχθέν εν προκειμένω.

214. Εν πάση περιπτώσει, είναι σαφές ότι οι σκοποί που έγκεινται στη διάθεση της παραγωγής και στη στήριξη των τιμών επιτυγχάνονται κατά τον χρόνο προσδιορισμού του επιπέδου αναφοράς των τιμών αυτών.

215. Μπορεί όμως, για τον λόγο αυτό, να γίνει δεκτό ότι ένα τόσο αποφασιστικό στοιχείο όσο η ημερομηνία της συμβάσεως μπορεί να αποτελέσει *αντικείμενο τροποποιήσεως* χωρίς να ληφθούν σοβαρά υπόψη οι κίνδυνοι διαπράξεως απάτης σε βάρος του προϋπολογισμού της Κοινότητας τους οποίους εγκυμονεί η τροποποίηση αυτή;

216. Πράγματι, η ημερομηνία συνάψεως μιας συμβάσεως είναι ένα στοιχείο που δεν μπορεί να συγκριθεί με τα άλλα, αφού, όπως ορθώς υπογραμμίζει η Επιτροπή, αποτελεί εν μέρει εξωτερικό στοιχείο σε σχέση με τα συμβαλλόμενα μέρη. Είναι βέβαια αληθές, ότι τα συμβαλλόμενα μέρη μπορούν να επιλέξουν την ημέρα υπογραφής μιας συμφωνίας, πλην όπως πρέπει να επιδειχθεί περίσκεψη σε περίπτωση αποδοχής τού ότι διαθέτουν το δικαίωμα να προσδίδουν στη συμφωνία αυτή πλασματικώς μια άλλη ημερομηνία από εκείνη της πραγματικής συνάψεώς της.

217. Μια τέτοια τροποποίηση σκοπεί αναμφισβήτητα στη διάπραξη απάτης οσάκις γίνεται από ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη, το οποίο ενεργεί εν αγνοία των λοιπών.

218. Τούτο δεν συμβαίνει εν προκειμένω, αφού δεν αμφισβητείται ότι οι παραγωγοί, διά της υπογραφής τους, επικύρωσαν τη νέα ημερομηνία που αναφέρεται στις συμβάσεις.

219. Ωστόσο, η αντικατάσταση αυτή θα πρέπει να θεωρηθεί ότι σκοπεί στη διάπραξη απάτης, ακόμη κι αν έχει αποφασιστεί από κοινού από τα συμβαλλόμενα μέρη, εάν η αναφερόμενη ημερομηνία σε καμία περίπτωση δεν θα μπορούσε να ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Τούτο θα συνέβαινε εάν ήταν μεταγενέστερη της εκτελέσεως ή της ενάρξεως εκτελέσεως της συμβάσεως ή εάν η κοινοποίηση της συμβάσεως σύμφωνα με ορισμένους εκ του νόμου προβλεπόμενους τρόπους, όπως είναι αυτοί που ορίζουν εάν θα χορηγούνται ή όχι ορισμένα δικαιώματα [67], της προσέδιδε ήδη βέβαιη χρονολογία [68], οπότε την καθιστούσε αντιτάξιμη στους τρίτους, με αποτέλεσμα η σύμβαση αυτή να εκφεύγει από την ιδιωτική σφαίρα των σχέσεων μεταξύ των συμβαλλομένων μερών, στην οποία περιοριζόταν μέχρι τούδε.

220. Στην περίπτωση κατά την οποία, όπως συμβαίνει εν προκειμένω, η ημερομηνία συμβάσεως τροποποιείται με συμφωνία των συμβαλλομένων μερών χωρίς να συντρέχουν τέτοιες περιστάσεις, αποκλείουσες την αναγνώρισή της, ανακύπτει το ερώτημα αν τα εν λόγω συμβαλλόμενα μέρη μπορούν να προσδιορίσουν ελεύθερα την ημερομηνία που επιθυμούν να προσδώσουν στη συμφωνία τους.

221. Στην περίπτωση αυτή, σκοπός τους δεν είναι να παραποιήσουν την πραγματικότητα, αντικαθιστώντας πλασματικά μια ημερομηνία με μια άλλη, αλλά απλώς και μόνο να αντικαταστήσουν μια σύμβαση με μια άλλη, θεωρώντας ως δεδομένο, σύμφωνα με τη δυνατότητα που τους παρέχει η αρχή της συμβατικής ελευθερίας, ότι, ενόψει των νέων στοιχείων που αφορούν τις προϋποθέσεις καταβολής χρηματικών ενισχύσεων, οι μη εκτελεσθείσες προγενέστερες συμβάσεις λύονται και αντικαθίστανται από νέες συμβάσεις, συναπτόμενες μεταξύ των ιδίων συμβαλλομένων και αφορώσες το ίδιο αντικείμενο και την ίδια τιμή, οι οποίες όμως διαφέρουν όσον αφορά την ημερομηνία της συνάψεώς τους.

222. Φρονώ ότι, στην υπό κρίση περίπτωση, η δυσκολία του προβλήματος που εγείρει συναφώς η αμφισβήτηση του Βασιλείου της Ισπανίας οφείλεται στην αβεβαιότητα που

67 — Έστι, κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, τελευταίο εδάφιο, του κανονισμού 2601/69, από της συνάψεώς τους, οι συμβάσεις διαβιβάζονται στις αρμόδιες αρχές των ενδιαφερομένων κρατών μελών. Είναι φυσικό ότι, αφής στιγμής έχει πραγματοποιηθεί η διαβίβαση αυτή, η ημερομηνία της συμβάσεως θεωρείται αμετάκλητη.

68 — Αυτός είναι ασφαλώς ο σκοπός που επιδιώκουν οι διατάξεις του εθνικού δικαίου ορισμένων κρατών μελών, όπως το άρθρο 1227 του ισπανικού Αστικού Κώδικα, το οποίο προβλέπει, όπως υποστηρίζει το Βασίλειο της Ισπανίας, ότι η ημερομηνία ιδιωτικού εγγράφου παράγει αποτελέσματα έναντι τρίτων μόνον από τη στιγμή της επελεύσεως ενός γεγονότος από το οποίο μπορεί να συναχθεί ότι το έγγραφο υπογράφηκε οπωσδήποτε προγενέστερα, όπως είναι, π.χ., ο θάνατος ενός από τους υπογράφοντες, η παράδοση του εγγράφου σε υπάλληλο ενεργούντα κατά την άσκηση των καθηκόντων του και η ημερομηνία της ενσωματώσεώς του σε δημόσιο μητρώο (σημείο 22 του υπομνήματος απαντήσεως). Παρόμοιο παράδειγμα συνιστά το άρθρο 1328 του γαλλικού Αστικού Κώδικα, κατά το οποίο «η ημερομηνία των ιδιωτικών εγγράφων μπορεί να αντιταχθεί στους τρίτους μόνον από την ημέρα της καταχωρίσεώς τους, την ημέρα του θανάτου του προσώπου ή ενός από τα πρόσωπα που τα κατήρτισαν ή από την ημέρα κατά την οποία το περιεχόμενό τους διαπιστώθηκε με έγγραφα συνταχθέντα από δημοσίους λειτουργούς, όπως είναι οι εκθέσεις περί σφραγίσεως ή περί απογραφής.»

δημιουργείται από το γεγονός ότι διατηρείται το ίδιο γραπτό υπόθεμα για συμβάσεις οι οποίες, από αμιγώς νομικής απόψεως, πρέπει να θεωρούνται διαφορετικές.

223. Κατά την άποψή μου, ελλείψει διατάξεων νόμου ως προς το ζήτημα αυτό, δεν υπάρχει κανένας λόγος να αποκλειστεί η δυνατότητα των συμβαλλομένων μερών νέας συμβάσεως να αναφέρουν τη βούλησή τους να αντικαταστήσουν αυτή τη νομική πράξη με μια άλλη, διά της αναγραφής νέας ημερομηνίας σε παλαιό έγγραφο.

224. Εξάλλου, δεν θεωρώ ότι υπάρχει κάποιος λόγος να μη γίνει δεκτό ότι τα συμβαλλόμενα μέρη μπορούν να συμφωνήσουν μια νέα ημερομηνία συνάψεως συμβάσεως, εάν μπορούν, επιπλέον, να παραιτηθούν από την εκτέλεση μιας συμβάσεως — ο ένας συμβαλλόμενος δεν θέλει πλέον να πωλήσει και ο άλλος δεν θέλει να αγοράσει — με την αιτιολογία ότι η περίδος πωλήσεως δεν ευνοεί τη μεταγενέστερη σύναψη πανομοιότυπης συμβάσεως, επειδή οι χορηγηθείσες ενισχύσεις καθιστούν εκ νέου ενδιαφέρουσα τη συναλλαγή.

225. Η έλλειψη *κινδύνου διαπράξεως απάτης* αποτελεί τον τελευταίο παράγοντα που μπορεί να ασκήσει επιρροή επί της εκτάσεως του δικαιώματος των συμβαλλομένων να επιφέρουν τροποποιήσεις στη σύμβαση.

226. Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή όχι μόνο δεν επικαλείται επιχειρήματα στηριζόμενα σε διατάξεις του κοινοτικού δικαίου χαρακτηρίζουσες μια μεταβολή της ημερομηνίας της συμβάσεως, όπως η εν προκειμένω επίμαχη, ως συμπεριφορά σκοπούσα στη διάπραξη απάτης, αλλά δεν προσκομίζει ούτε καν στοιχεία ικανά να δικαιολογήσουν τον φόβο ότι η αξιολόγηση των πρακτικών του μεταποιητή εκ μέρους των ισπανικών αρχών μπορεί να ευνοήσει τη διάπραξη απατών ή να μειώσει την αποτελεσματικότητα των ελέγχων.

227. Ως εκ περισσού προσθέτω ότι δεν υπάρχουν ενδείξεις περί της ενδεχόμενης κακής πίστεως του μεταποιητή. Αντιθέτως, η υπογραφή των παραγωγών με σκοπό την επιβεβαίωση της κοινής βουλήσεως αντικαταστάσεως της ημερομηνίας επιτρέπει να διαλυθούν οι τυχόν υπόνοιες.

228. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι η δημοσιονομική διόρθωση που επέφερε η Επιτροπή στις 78 συμβάσεις της 9ης Φεβρουαρίου 1993 που μεταχρονολογήθηκαν με ημερομηνία τη 13η Φεβρουαρίου δεν είναι δικαιολογημένη και ότι η απόφαση πρέπει, ως προς το σημείο αυτό, να ακυρωθεί.

229. Σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρξε σχετικό αίτημα. Πάντως, σύμφωνα με την παράγραφο 3, πρώτο εδάφιο, της ίδιας διατάξεως, το Δικαστήριο μπορεί να κατανείμει τα έξοδα ή να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα, σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων. Δεδομένου ότι η προσφυγή του Βασιλείου της Ισπανίας έγινε εν μέρει δεκτή, αυτή είναι η έννοια υπό την οποία πρέπει να αποφανθεί το Δικαστήριο όσον αφορά τα δικαστικά έξοδα.

Πρόταση

230. Ενόψει των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο:

1) να ακυρώσει την απόφαση 97/333/ΕΚ της Επιτροπής, της 23ης Απριλίου 1997, για την εκκαθάριση των λογαριασμών των κρατών μελών σχετικά με τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), τμήμα Εγγυήσεων, για το οικονομικό έτος 1993, καθόσον με αυτή η Επιτροπή δεν καταλόγισε οριστικά στο ΕΓΤΠΕ το ποσό των 58 804 012 ΡΤΑ, που αντιστοιχούσε σε χρηματικές αντισταθμίσεις που προκαταβλήθηκαν από το Βασίλειο της Ισπανίας για πράξεις μεταποιήσεως εσπεριδοειδών·

2) να απορρίψει την προσφυγή κατά τα λοιπά·

3) να αποφανθεί ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.